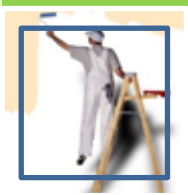

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ПРОФЕСІЙ

Камінь-Каширського ВПУ

В посібнику описані професії, підготовка яких здійснюється в професійно-технічному навчальному закладі «Камінь-Каширське вище професійне училище», подана основна характеристика професій: історичні відомості розвитку професії, характер та умови праці, вимоги до вступників та перспективи працевлаштування, описано особливості освітньої підготовки з певних професій у навчальному закладі.

Призначений для учнів 9-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Укладач: Мельник Н.І., завідувача методичним кабінетом

Обговорено та схвалено на засіданні методичної ради Камінь-Каширського ВПУ
Протокол №5 від 25.04.2012 р.

Професії

Електрогазозварник	4
Кондитер	12
Кухар	16
Маляр.....	23
Муляр.....	28
Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних.....	34
Оператор комп'ютерного набору	39
Столяр будівельний.....	48
Штукатур.....	53

Електрогазозварник

Електрогазозварник – робітник, спеціаліст по зварюванню.

Зварювання - технологічний процес утворення нероз'ємного з'єднання між матеріалами при їх нагріванні та/або пластичному деформуванні за рахунок встановлення міжмолекулярних і міжатомних зв'язків.

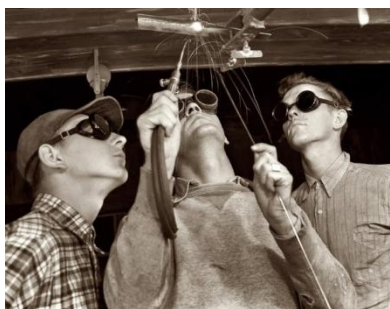
Історія професії

Неможливо уявити сучасне оточуюче середовище, без застосування такого міцного і доступного способу з'єднання, як зварювання. Ще в прадавні часи люди використовували цей процес для виготовлення зброї, ювелірних виробів, знарядь праці. Існує думка, що слова “зварювання”, “зварити” походять від імені слов'янського бога ковальської справи Сварога. Перші прості методи зварювання застосовувались в V-II тисячолітті до н.е. в районах Єгипту та Ірану. Зварювали в основному деталі з міді, які розігрівали і потім здавлювали. Так виникло так зване “ковальське зварювання”.

З II тисячоліття до н.е. почалася ера використання заліза. Цей метал довго не піддавався обробці через високу температуру плавлення. Багатьма поколіннями металообробників створювався та удосконалювався спосіб ковальського зварювання заліза.

В 1882 році Микола Миколайович Бенардос винайшов спосіб дугового зварювання із застосуванням вугільного електрода. У наступні роки він розробив способи зварювання дугою, яка горить між двома або декількома електродами; зварювання в атмосфері захисного газу; контактного точкового електрозварювання за допомогою кліщів; створив ряд конструкцій зварювальних автоматів; Бенардос М.М. запатентував в Росії та за кордоном велику кількість різних винаходів у галузі зварювального устаткування та процесів зварювання.

Автором методу дугового зварювання металевим плавким електродом, найпоширенішого в наш час, є Микола Гаврилович Слав'янов, який розробив його в 1888 році. Через два роки американський інженер Чарльз Гофін повторив відкриття і запатентував метод дугового зварювання плавким металевим електродом на території США.

Слав'янов М.Г. створив перший зварювальний генератор з автоматичним регулятором довжини зварювальної дуги, розробив флюси для підвищення якості наплавленого металу при зварюванні. Створені Бенардосом М.М. і Слав'яновим М.Г. способи зварювання є основою сучасних методів електричного зварювання металів.

Ацетилен, винайдений в 1836 Едмундом Деві, почав використовуватися як горючий агент при газовому зварюванні з 1900, водночас із винаходом газового пальника.

Бурхливий розвиток зварювальних технологій і обладнання почався за часів I світової війни. Британці почали використовувати зварювальні процеси при побудові військових кораблів із суцільнозварними корпусами.

Упродовж 20-х років XX ст. головні акценти в зварювальних технологіях ставилися на розвиток автоматичного зварювання. Великий внесок у розвиток різноманітних видів зварювання вніс академік Патон Євген Оскарович та фахівці Інституту електрозварювання, які вперше у світі розв'язали складні наукові і технічні завдання, пов'язані з автоматичним зварюванням броні, розробили досконалу технологію і необхідне обладнання. Було досліджено процеси, що відбуваються у потужній зварювальній дузі, яка горить під флюсом, розроблено нові зварювальні флюси і знайдено місцеву сировину для їх масового виробництва. Широко проводився пошук способів багатодугового та багатоелектродного автоматичного зварювання під флюсом, розроблено технологію напівавтоматичного зварювання під флюсом, створено перші зварювальні напівавтомати.

Зварювання повсюдно витіснило спосіб нероз'ємного з'єднання деталей за допомогою заклепок.

На сьогодні зварювання є найбільш розповсюдженим способом з'єднання деталей при виготовленні металоконструкцій. Широко застосовується зварювання в комплексі з литтям, штампуванням і спеціальним прокатом окремих елементів заготовок виробів, майже повністю відтіснивши складні та дорогі суцільнолиті та суцільноштамповані заготовки.

Характер роботи

Електрогазозварник виконує ручне електродугове, плазмове та газове зварювання (різання) деталей, конструкцій та труб із сталі, чавуну, кольорових металів і сплавів, зварювання на автоматах, у тому числі обладнаних телевізійними, фотоелектронними та іншими пристроями, напівавтоматичне зварювання за допомогою автоматичних маніпуляторів (роботів).

При роботі на зварювальних автоматах і напівавтоматах функції зварника полягають у підготовці поверхонь, виборі технологічних режимів, контролі процесу зварювання та якості шва, а також у обслуговуванні відповідного устаткування. Разом з тим,

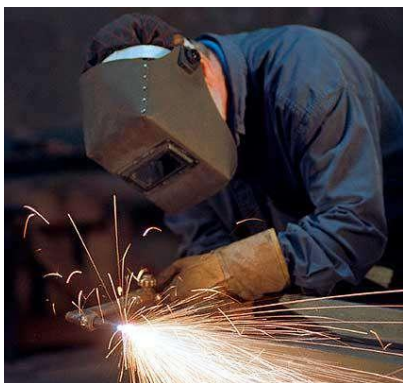
незважаючи на застосування різних видів зварювальних машин, важливе значення має і завжди буде мати ручне зварювання. Воно використовується у будівництві, при прокладанні трубопроводів, створенні гідроспоруд, ремонті різноманітної техніки.

Електрогазозварник повинен вміти виконувати роботи з ручного та автоматизованого дугового, газоелектричного і газового зварювання деталей, читати креслення, визначати основні причини браку і усувати їх, застосовувати раціональні прийоми роботи, економно використовувати матеріали і електроенергію, дотримуватись правил охорони.

Умови роботи

Зварникам доводиться працювати в найрізноманітніших місцях: у виробничому цеху, в полі, на висоті, під землею.

Фізичне навантаження лягає на зварника під час піднімання і переносу заготовок, деталей і конструкцій, а також виконання повільних рухів з пальником, коли інші частини тіла залишаються нерухомими. У цьому разі на м'язи спини і ніг припадає значне статичне навантаження. Встановлено, що у зварника втома виникає більше від статичної, ніж динамічної напруги. Напруженість праці зварника залежить від тривалого зосередженого спостереження за зоною зварювання, від ступеня напруги зору.

Його робота має підвищену важкість і шкідливість. Несприятливо діють на організм високі температури, ультрафіолетове випромінювання, шкідливі хімічні речовини (чадний газ, окис азоту, металеві аерозолі та ін.). Зварник часто працює в незручних позах (стоячи, сидячи, інколи і лежачи), у важкодоступних місцях з поганою витяжкою. Значному навантаженню під час виконання зварювальних робіт піддається центральна нервова система.

Досить часто зварнику доводиться працювати у складних виробничих умовах – на великій висоті, стінах, фермах, перекриттях споруд, технологічних трубопроводах, що може стати причиною травматизму. Тому тут особливо важливо неухильно дотримуватись правил охорони праці при роботі у монтажних умовах (на висоті) та електробезпеки. Адже будь-які порушення цих вимог можуть призвести до травми, тимчасової втрати працездатності, а інколи – до більш серйозних наслідків. Наприклад, при роботі без рукавиць можна одержати опік, а при торканні електродотримачем деталей або конструкцій існує загроза ураження електричним струмом.

Працюючий зварник знаходиться в зоні розбризкування рідкого металу температурою понад 2000°C, що також становить певну небезпеку.

Сучасний зварник оснащений засобами індивідуальної безпеки, що є захистом від виробничого травматизму, дозволяє йому зберігати здоров'я та плідно працювати.

Ринок праці

Зварювання необхідне майже у всіх галузях господарчого комплексу, воно і надалі буде розвиватися і вдосконалюватися, адже жодне підприємство не може обійтися без спеціалістів цієї професії.

Електрогазозварник 2 розряду згідно ДСПТО 7212.1 D29014-2006

<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
Основи знань про будову і принцип дії <u>електрозварювального обладнання</u>: зварювальні трансформатори; зварювальні випрямлячі; баластні реостати; перетворювачі; <u>газозварювальної апаратури</u> і <u>газорізальної апаратури</u>: пальники (інжекторні; безінжекторні, для роботи на газах-замінниках); різак (інжекторні, безінжекторні для роботи на рідинному пальному); ацетиленові генератори; запобіжні затвори (водяні; сухі); газові балони та вентилі до них; редуктори; трубопроводи і рукави; <u>зварювальних напівавтоматів</u>: для механізованого зварювання в активних газах і під шаром флюсу; <u>зварювальних автоматів</u>: для зварювання під шаром флюсу і середовищі активних газів; газової апаратури способи і основні прийоми підготовки кромки; види підготовки країв; вимоги до прихватки; типи зварних з'єднань і швів, види підготовки кромки виробів для зварювання; типи розбирання та позначення зварних швів на кресленні; основні властивості і вимоги до електродів, зварюваного металу і сплавів, газів (кисень, ацетилен, гази-замінники, вуглекислий газ) і горючих рідин (гас, бензин), які застосовує під час зварювання; залишковий тиск газу в балонах, який допускається; правила забезпечення захисту зворотної сторони шва під час механізованого і автоматичного зварювання в захисному газі і під шаром флюсу; призначення і марки флюсів, які застосовуються під час зварювання; призначення і умови застосування контрольно-вимірювальних приладів (вольтметр, амперметр, манометр); причини виникнення дефектів під час зварювання і способи їх запобігання; характеристику газового полум'я; габарити лому за Державним стандартом.	Виконувати ручне дугове, плазмове, газове, автоматичне і механізоване дугове зварювання простих деталей, вузлів і конструкцій із вуглецевих сталей першої групи зварюваності, Ст. 1 – Ст. 4(кп, пс, сп) 08-25 15К, 20 К в нижньому і вертикальному положеннях зварного шва товщиною до 10мм, встик без скосу кромки, зі скосом кромки суцільним одностороннім і двосторонніми швами; зварювання пластин однакової і різної товщини суцільним і переривчастим одношаровим швом; зварювання кутових з'єднань без скосу і зі скосом кромки. Виконувати ручне кисневе різання бензинокисневими різакми і газокисневими різакми сталевих легковарових і важкого лому. Виконувати кисневе і плазмове прямолінійне різання простих і середньої складності деталей з вуглецевих сталей першої групи розрізаємості (Ст1-Ст6; 10; 20; 25; 15Г; 10Г2) за розміченням вручну; на переносних, стаціонарних та плазморізальних машинах. Готувати газові балони до роботи. Обслуговувати газову апаратуру відповідно до ДСТУ. Прихватувати деталі, вироби, конструкції у всіх просторових положеннях. Готувати вироби, вузли та з'єднання під зварювання. Зачищати шви після зварювання. Забезпечувати захист зворотної сторони шва в процесі автоматичного і механізованого зварювання в захисних газах. Наплавляти прості невідповідальні деталі. Усувати раковини і тріщини в простих деталях, вузлах, відливках. Читати прості креслення (до двох основних проєкцій).

Електрогазозварник 3 розряду згідно ДСПТО 7212.1 D29014-2006

Повинен знати:	Повинен вміти:
Будову електрозварювального обладнання: зварювальні трансформатори; зварювальні випрямлячі (одно та багатопостові) баласних реостатів; зварювальних перетворювачів та їх призначення; газозварювальної апаратури: пальники (інжекторні; безінжекторні, для роботи на газах-замінниках); ацетиленові генератори; запобіжні затвори (водяні; сухі); газові балони (ацетилен; кисень; пропан, вуглекислий газ) та вентилі до них; редуктори для стиснутих газів (ацетилен; кисень; пропан, вуглекислий газ); зварювальних напівавтоматів: для механізованого дугового зварювання в CO₂; для механізованого дугового зварювання порошковим і самозахисним дротом під шаром флюсу; зварювальних автоматів: для автоматичного зварювання в захисних газах і під шаром флюсу. Вимоги до зварного шва відповідно до : положення у просторі. Геометрія шва (глибина провару, ширина, катет підсилення); довжина шва; умовні позначення зварних з'єднань і швів на кресленнях відповідно до ДСТУ. Будову зварного з'єднання (зони зварного з'єднання, їх мікроструктура) ; способи їх випробування (розрив на міцність, витривалість, згин, пластичність). Види контролю (зовнішній огляд гасом або рідиною, радіаційний та ультразвуковий, магнітний); способи вибору марок електродів залежно від хімічного складу сталей, які зварює; властивості і призначення захисного покриття електродів і властивості захисних газів; вимоги підготовки деталей і вузлів під зварювання відповідно до ДСТУ та технології заварювання (розробка кромок відповідно до товщини металу, встановлення зазору, прихвачування); правила вибору режиму нагріву металу залежно від марки сплаву та його товщини; причини виникнення внутрішніх напруг та деформацій у виробках, які зварює, і заходи щодо їх запобігання. Основні технологічні прийоми зварювання і наплавлення деталей різного хімічного складу: сталей, чавуну, кольорових металів і сплавів; вибір режиму різання і норми на витрати газів під час кисневого різання. Вимоги до поверхонь після повітряного стругання.	Виконувати ручне дугове, газове, автоматичне і механізоване дугове зварювання в захисних газах і під шаром флюсу простих деталей і вузлів зі сталей другої групи зварюваності, наприклад Ст5; СТ5Г (пс, сп)); 30; 35; 12Х2Н4А; 20ХН3А ; 30Л; 35Л), кольорових металів і сплавів; середньої складності деталей, вузлів, трубопроводів зі сталей першої групи зварюваності, наприклад: Ст. 1 – Ст. 4(кп, пс, сп) 08-25 15К, 20 К і трубопроводів у всіх положеннях крім стельового. Виконувати кисневе прямолінійне і криволінійне різання в різних положеннях металів, простих і середньої складності деталей з вуглецевих та низьколегованих сталей першої групи розрізуваності, наприклад (Ст1-Ст6; 10; 20; 25; 15Г; 10Г2); і другої групи розрізаємості Ст5; СТ5Г (пс, сп)); 30; 35;); 12Х2Н4А; 20ХН3А ; 30Л; 35Л ; за розміткою вручну, з використанням газокисневих різаків і різаків для роботи на газах-замінниках; (пропан, природний газ, МАФ, пари гасу, бензині), на переносних, стаціонарних та плазморізальних машинах у всіх положеннях. Виконувати ручне дугове, повітряне стругання простих і середньої складності деталей з вуглецевих (до 0,3 С) і низьколегованих сталей (до 10% л.д.), чавуна в різних положеннях. Наплавляти раковини і тріщини в деталях, вузлах і відливках середньої складності. Виконувати попереднє і супроводжувальне підігрівання під час зварювання деталей з додержанням заданого режиму. Читати креслення середньої складності деталей, вузлів і конструкцій (до трьох проекцій) з можливим розрізом основних.

Освітня підготовка

В нашому навчальному закладі здійснюється навчання електрогазозварників 2-3 розряду. Для цього обладнано майстерню електрогазозварювання, оснащено кабінети спецдисциплін: технології зварювальних робіт, креслення, матеріалознавства. Підготовку кваліфікованих робітників проводять висококваліфіковані педагоги – викладачі, майстри виробничого навчання.

Медичні обмеження

Ця професія протипоказана особам, що мають такі захворювання:

- органічні захворювання і виражені функціональні порушення центральної нервової системи;
 - психічні захворювання, наприклад, епілепсія;
 - захворювання периферичної нервової системи;
 - захворювання серцево-судинної системи (вади серця, гіпертонічна хвороба, виражена нейроциркулярна дистонія, ішемічна хвороба серця);
 - захворювання ендокринної системи;
 - захворювання бронхо-легеневого апарату (хронічний бронхіт, емфізема легень, хронічна пневмонія, пневмосклероз);
 - виражені захворювання верхніх дихальних шляхів (ринофарингіти, ларингіти та часто рецидивуючі захворювання придаткових порожнин носа);
- хронічні захворювання печінки і часто рецидивуючі захворювання жовчовивідних шляхів (хронічний гепатит, гепатохолецистит);
- виразкова хвороба шлунку і дванадцятипалої кишки, хронічні захворювання нирок (гломерулонефрит та інші);
- захворювання органу слуху (отосклероз, неврити слухових нервів та інші хронічні захворювання вуха, що викликають стійке пониження слуху);
- порушення функції вестибулярного апарату;
- хронічні захворювання переднього відрізка ока, в тому числі сльозовідвідних шляхів, рецидивуючі захворювання сітчастої оболонки і зорового нерву; глаукома, катаракта, пониження гостроти зору, порушення бінокулярності, кольоровідчуття;
- хронічні захворювання шкіри;
- алергічні захворювання (кропивниця, ангіоневротичний набряк, бронхіальна астма та інше).

Вимоги до індивідуально-психологічних особливостей

Високі вимоги ставляться до зорової та рухової пам'яті щодо відтворення еталонів кольорів та їх відтінків, особливостей складних форм і контурів, конфігурацій зварювальних операцій і дій. Успіх дій зварника залежить також від рівня розвитку його короткочасної та оперативної пам'яті. Процес зварювання вимагає від робітника зосередженості і стійкості уваги.

У роботі зварника доводиться безперервно приймати рішення та впроваджувати їх у практичні дії. Тому вимоги до практичного мислення зварювальника дуже високі. Йому необхідно мати розвинену просторову уяву, невербальний інтелект, технічну культуру та кмітливість.

Необхідність залучати в процесі роботи знання з різних областей техніки, електротехніки, технології обробки металів тощо сприяють розвитку інтелектуальної сфери особи зварника і підвищують престиж цієї професії.

Робота в важких умовах, виконання одноманітних операцій вимагають від зварника емоційної стійкості, розвинутої волевої регуляції. Почуття спокою і впевненості в собі допомагають зварнику справлятися з виробничими завданнями швидше, чіткіше та з високою якістю виконання.

Зварнику повинні бути притаманні самостійність, рішучість, акуратність у роботі, зібраність, наполегливість у подоланні труднощів, відповідальність. Ці якості забезпечують йому досягнення високої продуктивності праці.

Перспективи

Ймовірність працевлаштування за професією електрогазозварника досить висока. Потреба у робітниках цієї професії постійна і має тенденцію до зростання. У переважній більшості регіонів України електрогазозварники без особливих ускладнень знаходять роботу в будівельних організаціях, на фабриках і заводах, у авторемонтних майстернях та станціях технічного обслуговування тощо. Таким чином, професія електрогазозварника має сталий попит на ринку праці.

Ризик безробіття у зварників мінімальний і пов'язаний перш за все з недостатньою кваліфікацією та досвідом роботи. Висококваліфіковані електрогазозварники, які володіють суміжними професіями, мають більші шанси щодо працевлаштування, в тому числі в порядку міждержавного обміну робочою силою.

Заробіток електрогазозварника залежить від обсягів виконуваних робіт, кваліфікаційного розряду, форми власності та спеціалізації підприємства (організації, установи), де він працює.

Початковим кваліфікаційним розрядом робітника є другий, найвищим – шостий. Кожному розряду відповідає тарифна ставка. Чим вищий розряд, тим вона вища. Як правило, тарифна ставка зварника вища від ставок інших професій на 15 відсотків.

Підвищені вимоги, що в сучасних умовах висувають роботодавці до кваліфікації та якості робочої сили, стимулюють електрогазозварників до досягнення більш складних професійних знань, висот професійної майстерності. Саме тому вони постійно підвищують власну кваліфікацію шляхом подальшого професійного навчання. Його формами є: навчання безпосередньо на виробництві, виробничо-

технічних курсах, курсах цільового призначення, курсах навчання другій (суміжній) професії.

Висока кваліфікація і ґрунтовні знання щодо організації та технології виконання зварювальних робіт досягаються через систему вищої спеціалізованої освіти політехнічного профілю.

Споріднені професії

Електрозварник ручного зварювання

Газорізальник

Контролер зварювальних робіт

Паяльник

Оператор проекційної апаратури та газорізальних машин

Кондитер

Кондитер - це професійний кухар, що створює кондитерські вироби, десерти та іншу запечену їжу.

Історія професії

Українська кухня з давніх-давен вирізнялася різноманітністю страв з високими смаковими і поживними властивостями. Українці знали багато солодких страв:

*«І ласощі все тільки їли,
сластьони, коржики, стовпці,
вареники пшеничні, білі,*

пухкі з кав'яром буханці», - писав І. П. Котляревський у своїй відомій «Енеїді».

Наприкінці XIX століття відкриваються перші великі ресторани і виникає мода наймати кухарями та шеф-кухарями французів, які вносять свою рецептуру до відомих страв. Так, з'являються тістечко «Наполеон», шоколад та кекси.

Невеликі ресторації та кафе прагнули наслідувати новій моді, і з'являється окрема посада кондитера, що спеціально виготовляє солодощі до чаю та кави. Багаті цукрозаводчики, комерсанти, купці запрошували кондитерів для виготовлення родинних тортів, рулетів під час проведення урочистих подій. У Росії відкриваються перші кондитерські. Так, стає всесвітньо відомою кондитерська Філіпова на Тверській у Москві.

Першою львівською цукернею вважається цукерня, відкрита 1803 року прибулим зі Швейцарії кондитером Домініком Андреоллі в будинку №29 на площі Ринок. Цукерня була такою популярною, що провулок від неї до вулиці Театральної отримав назву Пасажу Андреоллі. Загальновідомими в першій половині XIX ст. були літні павільйони цукерень Яно Вольфа біля Віденської кав'ярні та Мейсона на Погулянці (тут робили найсмачніше у Львові морозиво).

Скільки буде існувати харчова промисловість, стільки ж буде бажання людини скуштувати щось смачне, красиве і радіти на веселих святах, коли наше життя прикрашає кондитер – представник кондитерської промисловості, яка входить до харчової. Кондитер – це той чарівник, який створює казку з тіста, яєць, горіхів та ванілі. З-під його рук виходять справжні шедеври мистецтва, якими тільки можна захоплюватися!

Нині у багатьох країнах відбуваються фестивалі кондитерського мистецтва, де кондитери різних країн вибирають право називатися майстром своєї справи і виготовляють такі дива, що потрапляють до Книги Рекордів.

Характер роботи

Кондитер займається приготуванням різних видів тіста, начинок, кремів по заданій рецептурі, випікає і прикрашає продукцію. Це високоякісні, різноманітного виду, смаку та аромату харчові продукти. Більша частина робіт виконується вручну за допомогою спеціальних інструментів, перетворюючи професію кондитера в мистецтво.

Це складна професія яка потребує не лише естетичного смаку та художніх здібностей від робітника, але багатьох знань та вмінь, передбачає як ручну, так і механізовану роботу за допомогою автоматичних приладів та устаткування: маслорізка, пекарні, змішувачі, ножі, котли, духові шафи,

тощо. Кондитер проводить дуже багато різноманітних операцій: фільтрацію, вимірювання, виготовлення тіста, випікання, тощо. Професія кондитера - широка та змістовна, праця кропітка і важка, яка потребує багато зусиль, напруження, натхнення, творчого пошуку.

Умови роботи

Кондитери працюють на кондитерських фабриках і комбінатах, ресторанах, кафе, їдальнях.

Робота кондитера в основному проходить в цеху з 8-годинним робочим днем, в одну або в дві зміни, якщо це велике підприємство. На приватних підприємствах робота залежить від потреби ринку, який диктує свої особливі умови. Але кондитерські, які відрізняються оригінальними виробами, користуються у мешканців міст, сіл великим попитом, і продукція сучасних кондитерів розкуповується дуже охоче, особливо напередодні вихідних та свят.

Робота кондитера вимагає високої емоційної напруги. Багато часу кондитери проводять з великою кількістю електро-, тепло-, та газоприладів. В цеху постійно висока температура та шум, тому ці умови праці викликають іноді перенапруження і ризик помилок або навіть призводять до травматизму, перегріву, переохолодження та алергічних захворювань.

Професія кондитера потребує високої пунктуальності, акуратності: точно дотримуватися температурного режиму, витримувати точну рецептуру, виконувати всі технологічні операції, витривало переносити знаходження в гарячому цеху, де випікаються вироби, вчасно охолоджувати їх.

Ринок праці

В умовах розвитку в Україні економіки та ринкових відносин почало розвиватись і налагоджуватись громадське харчування та заклади обслуговування. Набули розповсюдження заклади з іноземними інвестиціями, але поруч з ними з'являються національні заклади громадського харчування. Великим

попитом на ринку праці користуються висококваліфіковані кондитери, адже вживання солодоців населенням зростає з року в рік.

Кондитер 3 розряду згідно ДСПТО 7412.2-НО.55.3-5-2009	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
асортимент, рецептури і технологію виготовлення простих тортів, тістечок, поштучних кондитерських і хлібобулочних виробів масового попиту, включаючи заміс тіста і виготовлення кремів, начинок, вимоги до якості; ґатунк борошна, його хлібопекарські якості; способи і прийоми оформлення виробів, техніку нанесення трафаретного малюнка за еталоном однією фарбою або з нескладними поєднанням фарб; техніку і способи оздоблення виробів помадкою, марципаном, шоколадом, кремом; режим і тривалість випікання (смаження) виробів; правила експлуатації відповідних видів технологічного обладнання, виробничого інвентарю, інструменту, ваговимірювальних приладів, посуду, їх призначення та використання в технологічному процесі; правила роботи підприємств харчування; санітарні правила для підприємств харчування; основи раціональної організації робочих місць; правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни.	готувати прості масові торти, тістечка та інші поштучні кондитерські і хлібобулочні вироби з нанесенням трафаретного малюнка за еталоном однією фарбою або з нескладним поєднанням фарб із різних видів сировини (борошняної, сирної маси або морозива). Виготовляти різні види тіста, кремів, начинок, фаршів; готувати напівфабрикати, штампувати, формувати та викладати вироби на листи. Оздоблювати вироби помадкою, марципаном, шоколадом, кремом тощо. Передавати на ґартування вироби з морозива. Випікати (смажити) вироби. Визначати готовність тістових заготовок до випікання, садити їх у піч або у варочні (пекарські) шафи, стежити за процесом випікання, закінченням випікання (варіння) виробів, виймати їх, охолоджувати.
Кондитер 4 розряду згідно ДСПТО 7412.2-НО.55.3-5-2009	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
асортимент, рецептури, технологію і режими виготовлення кексів, рулетів, печива, складних видів тортів і тістечок; способи і техніку нанесення складного багатокольорового малюнка; способи і техніку складання малюнка; види сировини, що використовується для виготовлення кондитерських виробів; правила експлуатації відповідних видів технологічного обладнання, виробничого інвентарю, інструменту, ваговимірювальних приладів, посуду, їх призначення та використання в технологічному процесі; правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни.	виготовляти різноманітні кекси, рулети, печиво вищого ґатунку роздрібного асортименту, торти і тістечка з різноманітної сировини (борошняного тіста, сирної маси, морозива) зі складним багатокольоровим візерунком, з роздільним розміщенням дрібних та середніх деталей малюнка та з різними традиційними переходами тонів. Здійснювати фігурне нарізання випечених напівфабрикатів, формувати, виготовляти деталі малюнка, оздоблень для тортів з шоколаду, крему, бізе. Підбирати крем за кольорами, наносити малюнок. Складати малюнок з різних дрібних та середніх деталей. Візуально перевіряти суміщення кольорових елементів і деталей малюнка, а також вагу готових тортів і тістечок.

Освітня підготовка

Професія кондитера в нашому навчальному закладі інтегрована з професією кухаря. На навчання приймаються учні, які закінчили 9 класів, тобто здобули базову середню освіту. Після закінчення навчання випускаються кваліфіковані робітники – кондитери 3-4 розряду.

Медичні обмеження

Професія кондитера не рекомендується особам, які страждають на захворювання серцево-судинної та нервової системи, туберкульоз, дальтонізм, порушення психіки, часті простудні захворювання, алергію, астму. Часті санітарні перевірки дозволяють тримати на кондитерському виробництві здорових людей, які виготовляють художньо-прекрасну продукцію.

Вимоги до індивідуально-психологічних особливостей

Працювати кондитером може не кожний. Ця професія вимагає від працівника певних індивідуально-психологічних якостей. Кондитер повинен мати хороший невербальний інтелект, високий рівень оперативної пам'яті, концентрації та стабільності уваги, вміння переключати та розподіляти увагу, мати розвинуте наочно-дійове та просторове мислення. Також мати стійкий інтерес до художньої діяльності, здібності до професій типу "людина - художній образ": добре ліпити, малювати; розвинену творчу уяву. У кондитера повинна бути розвинена тактильна, м'язова та температурна чутливість, хороший нюх, слух, смак, правильне відчуття кольору, хороша зорова та моторна координація, високий ступінь координації рухів рук. Кондитерів необхідний тонкий смак і нюх, смакова пам'ять і творча уява, він повинен чудово розбиратися в продуктах, їх складі, інгредієнтах, володіти всіма секретами роботи устаткування. Важливий і окомір: на око часто розрізають тістечка з цілого пласта або торта, визначають їх розмір і форму, просторове розташування елементів прикраси (композицію). Професія потребує фізичної витривалості, оскільки доводиться довго працювати стоячи при досить високій температурі.

Перспективи

Після навчання у випускників дуже високі перспективи щодо працевлаштування. Якщо навіть заклади громадського харчування неохоче беруть молодь без досвіду, є можливість працювати у приватних підприємствах, що бурхливо розвиваються. Великі кондитерські фабрики та цехи теж охоче приймають молодь, яка стажується та набуває досвіду біля майстрів-кондитерів. Кваліфіковані кондитери мають можливість відкривати власні кафе. Тому поки існує людське суспільство, будуть перспективи у робітників харчової промисловості і, зокрема, у кондитера.

Споріднені професії

Пекар

Бармен

Кухар

Офіціант

Кухар

Кухар - це людина, професією якої є приготування їжі.

Історія професії

Майстерність приготування їжі є однією з найдавніших галузей людської діяльності. Сучасний великий досвід обробки харчових продуктів і приготування із них страв накопичувався протягом багатьох віків.

Для знаходження їжі первісні люди об'єднувались у племена, разом займались мисливством, землеробством. Примітивна кулінарія, якою вона була у первісних народів, пройшла довгий і важкий шлях свого розвитку, перш ніж, нарешті, перетворилася у вишукану кулінарну майстерність, увібравши в себе досягнення сучасної науки і техніки.

Своїм корінням кулінарія сягає найдавнішого періоду. Найбільший внесок в розвиток кулінарії зробили античні народи – древні греки і древні римляни.

Майстерність готувати греки славили разом із поезією та музикою. В Давній Греції налічувалось близько 50 письменників, що присвятили кулінарному мистецтву сторінки своїх книг. Спеціально приготовані за їх рецептами страви призначались для учасників Олімпійських ігор, пристарілих людей, що страждали порушеннями функції шлунка і т. д.

За 2500 років людство повільно удосконалювало як свої смаки, так і тонкощі технології приготування їжі. Великий вплив на розвиток європейської кухні мала «гастрономічна» революція, завдяки якій в Європі вперше з'явилося багато невідомих на той час продуктів. Після відкриття Америки в XVI столітті англійці та іспанці вперше скуштували привезені з-за океану кукурудзу, квасоллю, соняшник і томати. Але найважливішим продуктом, що змінив і збагатив кухню європейців була картопля.

У XVIII столітті кулінарія прирівнювалась до науки. Першу спробу створити наукову основу кулінарії зробили французи Ансельм Саварен та Антуан Карем, які ввели строгі пропорції, встановили певну послідовність у подачі страв та сервіруванні столу, заклали естетичні основи сучасного оформлення страв.

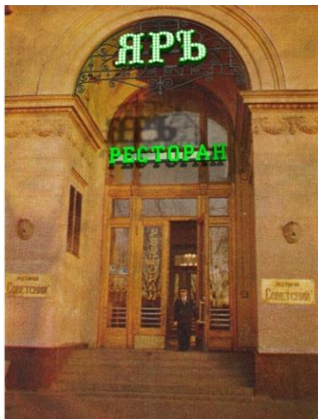

Кулінарія довгий час залишалася кухарською справою, мистецтвом окремих людей. Наукові основи не були розроблені, не було технічної бази. У 1917 році був підписаний декрет про створення громадського харчування. Продовольча криза, що

виникла влітку 1917 року, примусила владу серйозно задуматися над проблемами дешевої їжі, приготованої в одному казані.

Перша їдальня громадського харчування була організована в 1918 році в Петрограді, на Путилівському заводі. Приклад путилівців знайшов послідовників, і у вересні 1918 року в Петрограді вже функціонувало близько 200-т їдалень.

У Москві перша їдальня відкрилась 12 квітня 1918 року, де спочатку готували 500-600 обідів на день, але досить швидко їх кількість була доведена до 1500. Стрімко розширювалась мережа дитячих та шкільних їдалень. Продовольчі органи приступили до організації фабрик-кухонь, які дали можливість перетворити більшість їдалень у роздавальні пункти. Одним з перших такою фабрикою-кухнею став відомий ресторан «Яр» у Москві, де готувалось до 18 тисяч обідів для дітей.

У перші роки Радянської влади були створені школи кулінарного навчання, а в 1930-1931 роках – технікуми та Інститути громадського харчування.

В основу роботи вчених у галузі харчування лягли праці кращих представників світової фізіологічної науки – І.М. Сеченова, І.П. Павлова, М.Н. Шатернікова та ін. Інститутом харчування розроблені норми залежно від віку, професії, клімату, вивчено ряд проблем обміну речовин в організмі, закладено основи лікувального харчування. З'являються нові види харчової сировини, які вимагають нових методів обробки, нових кулінарних рецептів.

Кухарські рецепти зібрані в спеціальний Збірник рецептур страв і кулінарних виробів, які дають можливість працювати з точним дозуванням продуктів.

Сьогодні в галузі науки про харчування працюють вчені найрізноманітніших спеціальностей. Звичайний сніданок у шкільній їдальні «проектують» нерідко з допомогою сучасних ЕОМ медичні працівники, фізіологи, економісти, дієтологи, педагоги та, звичайно кухарі. Це вони турбуються, щоб у раціоні було більше молока, сиру, яєць та каш – вівсяної, гречаної... За кожною назвою страви – розрахунок калорійності, співвідношення білків, жирів, вуглеводів, вітамінів.

Характер роботи

Кухар готує супи, другі страви, іншу їжу. Знає, як правильно зберігати продукти, готує різні страви за рецептами і вміє оформляти приготоване. Організовує зберігання продуктів відповідно до санітарно-гігієнічних норм. Попри те, що кухар на підприємствах громадського харчування користується встановленими рецептами страв, він може вносити до них зміни в залежності від якості сировини і контингенту споживачів.

Умови роботи

Праця кухаря належить до розряду фізичної праці середньої тяжкості. Кухарем можуть працювати як жінки, так і чоловіки різного віку. На підприємствах громадського харчування застосовують такі види робочих графіків: лінійний чи змінний (всі працівники починають і закінчують роботу одночасно); стрічковий поточний, ступінчастий (передбачає вихід працівників у різний час з тим, щоб в години "пік" забезпечити найшвидше обслуговування); двобригадний (для підприємств, що працюють в дві зміни); комбінований (для підприємств, що працюють більше 12 годин, наприклад ресторани); сумарного обліку робочого часу (для підприємств, де працівника неможливо забезпечити роботою рівномірно протягом місяця чи року, наприклад вагонів-ресторанів).

У кухарів 8-годинний робочий день в одну чи дві зміни (залежно від розпорядку роботи закладу). У приватних кафе чи ресторанах режим та темп роботи кухар встановлює сам, виходячи з потреб і можливостей.

Особливі умови та фактори праці:

— працює в приміщенні, але умови мікроклімату несприятливі: температура повітря досягає 25-32 °С, підвищена вологість повітря, протяги, перепади температури повітря, пов'язані з необхідністю переходів з гарячих у холодні цехи. Під час роботи біля плити впливає інфрачервоне (теплове) випромінювання;

— робота пов'язана із впливом інтенсивного шуму, переважно середньочастотного характеру, викликаного дією витяжної та загальнообмінної вентиляції.

Ринок праці

Смачно поїсти любить кожен, значить, вмілий кухар без роботи ніколи не залишиться. Сьогодні майстри сковорідок і каструль затребувані на ринку праці, як ніхто інший.

Кухар 3 розряду згідно ДСПТО <u>5122-НО.55.3-5-2007</u>	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
види, властивості, кулінарне призначення та особливості обробки картоплі, овочів, грибів, м'яса, риби, птиці, дичини, круп, макаронних виробів і бобових, сиру, яєць, тіста, консервів, концентратів та інших продуктів, ознаки та органолептичні методи визначення їх доброякісності, терміни та умови їх зберігання; способи, методи та форми нарізання овочів і зелені; технологію виготовлення котлетної маси з м'яса, риби та напівфабрикатів з неї; прийоми, способи та послідовність виконання теплового оброблення продуктів; правила реалізації, відпуску (комплектації) готової продукції, терміни та	проводити процеси первинної кулінарної обробки сировини. Здійснювати допоміжні роботи з виготовлення страв та кулінарних виробів. Формувати та панірувати напівфабрикати. Готувати страви та кулінарні вироби, які потребують нескладної кулінарної обробки: варить, смажить, запікає та випікає вироби. Виготовляти страви з концентратів. Порціонувати (комплектувати), роздавати страви масового попиту.

умови зберігання страв; рецептури, технологію виготовлення, вимоги до якості варених, смажених, запечених овочів, страв з круп, макаронних виробів і бобових, нескладних супів, страв з яєць, прісного тіста, страв з концентратів; організацію робочих місць під час виконання робіт; правила експлуатації відповідних видів технологічного обладнання, виробничого інвентарю, інструменту, ваговимірювальних приладів, посуду, їх призначення та використання в технологічному процесі; правила роботи підприємств харчування; санітарні правила для підприємств харчування; правила санітарної обробки столового та кухонного посуду, інструментів, інвентарю, їх маркування та використання; технічні вимоги безпеки праці; правила та норми протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни; призначення, зміст та порядок користування нормативно-технологічними документами: Збірником рецептур страв і кулінарних виробів, технологічними картками.	
Кухар 4 розряду згідно ДСПТО 5122-НО.55.3-5-2007	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
кулінарне призначення риби, морепродуктів, м'яса, м'ясопродуктів, домашньої птиці та кролів, властивість цих продуктів; вимоги до якості, ознаки та органолептичні методи визначення їх доброякісності, терміни та умови їх зберігання; порядок обробки риб осетрових порід, морепродуктів; ознаки та органолептичні методи визначення доброякісності риб осетрових порід; правила виготовлення натуральних напівфабрикатів і січеної маси з риби, яловичини, свинини, баранини; рецептури, технологію виготовлення страв та кулінарних виробів, що потребують основної, комбінованої та допоміжної теплової обробки; вимоги до їх якості, терміни та умови їх зберігання, відпуску; рецептури, технологію виготовлення страв та кулінарних виробів української кухні, оформлення та реалізацію готових страв і кулінарних виробів; вплив кислот, солей та жорсткої води на тривалість теплової обробки продуктів; характеристику різних видів столового посуду, правила підбору посуду та подачі різних груп страв; правила організації раціонального та безпечного харчування; правила експлуатації відповідних видів технологічного обладнання, виробничого інвентарю, інструменту, ваговимірювальних приладів, посуду, їх призначення та	виготовляти та порціонувати напівфабрикати з риби, яловичини, свинини, баранини. Здійснювати підготовку риби осетрових порід до теплової обробки. Готувати птицю для варіння та смаження. Готувати страви та кулінарні вироби масового попиту із застосуванням різних способів теплової кулінарної обробки. Виготовляти холодні страви та закуски: салати овочеві, з м'ясом, вінегрети, рибу під маринадом, холодці тощо. Варити бульйони (м'ясні, м'ясо-кісткові, рибні, грибні) та супи (заправні, пюреподібні, холодні, солодкі, молочні). Готувати різні види пасерування та соусів на бульйонах, молоці, сметані. Готувати другі страви з м'яса, риби, овочів, круп у вареному, тушкованому, запеченому, смаженому вигляді (м'ясо відварне, рибу відварну, смажену, парову, овочі фаршировані, запіканки з овочів, круп, молочні страви тощо). Готувати гарячі та холодні напої, солодкі страви. Готувати прісне здобне, дріжджове тісто, формувати та випікати з нього вироби. Видавати виготовлені страви.

використання в технологічному процесі; технічні вимоги безпеки праці; правила та норми протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни; правила користування нормативно-технологічними документами.	
---	--

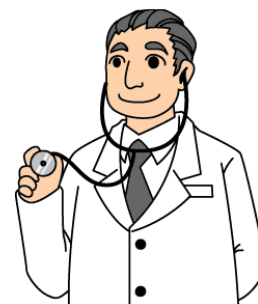
Освітня підготовка

Навчання в Камінь – Каширському ВПУ здійснюється згідно державних стандартів профтехосвіти. Училище готує робітників з професії «Кухар, кондитер» зі строком навчання – 3 роки і «Кухар» зі строком навчання 1 рік. Здійснюється підготовка кухарів 3-4 розряду. Обсяг і зміст занять розраховані таким чином, щоб учні з одного боку, закріпили та розвинули те, що вони набули у загальноосвітньому навчальному закладі, а з іншого – отримали знання, вміння і навички, які дозволяють успішно орієнтуватись в складних умовах сучасного кулінарного виробництва. Паралельно до навчання професії, в училищі вивчаються і загальноосвітні дисципліни, тобто учні здобувають ще й повну середню освіту і отримують атестат.

Навчальний процес складається з професійної та теоретичної підготовки. Крім основних предметів – технології приготування їжі з основами товарознавства, вивчаються устаткування підприємств харчування; облік, калькуляція і звітність; гігієна та санітарія виробництва; фізіологія харчування; організація виробництва та обслуговування; охорона праці. Важлива роль у формуванні практичних вмінь належить виробничому навчанню. Для його проведення в училищі є дві лабораторії кухарів, оснащені необхідним обладнанням і матеріалами. На заняттях з учнями працюють досвідчені майстри виробничого навчання, які вчать юнаків та дівчат професійної майстерності, виховують любов до своєї професії.

Медичні обмеження

Професія кухаря протипоказана людям, які страждають: серцево-судинними захворюваннями, ревматизмом, шкірними захворюваннями, запамороченням, нервово-психічними захворюваннями, легeneвими захворюваннями: туберкульоз, хронічна пневмонія, бронхіт, ларингіт, тонзиліт, гіпертонія, виразкові хвороби, гастрит, коліт, захворювання нирок і сечовивідних шляхів, цукровий діабет.

Вимоги до індивідуально-психологічних особливостей

Перехід до нових умов господарювання вимагає від працівників виявлення ініціативи, вміння самостійно мислити, вирішувати конкретні виробничі ситуації. В нинішніх умовах набуває великого значення формування у майбутніх працівників технологічної грамотності. Сучасний працівник масового харчування повинен мати високий рівень теоретичних знань та професійної підготовки, уміти застосовувати їх у повсякденній роботі, розуміти роль своєї праці в народному господарстві країни, а також володіти прогресивною технологією і новою технікою.

Неабияке значення мають також особисті якості кожного працівника. Він повинен вміти спілкуватися з людьми, бути ввічливим, терплячим, витриманим, уміти обслужити споживача на професійному рівні. Ці якості визначають спроможність людини працювати у сфері обслуговування в ринкових умовах.

Кожен, хто бажає оволодіти кухарським мистецтвом, повинен також вміти малювати, ліпити, відчувати форму, лінію, колір. Це допоможе майбутньому кулінару під час оформлення різних страв та кулінарних виробів. Потрібно мати смакові відчуття і гарно розвинений нюх.

Сучасний кухар – це одночасно професіонал, художник, дієтолог, психолог і, навіть, чарівник. Він повинен володіти тонкими смаковими відчуттями та добре розвинутим почуттям міри; має бути швидким, спритним, зібраним, відчувати форму, лінію, колір.

Кухар володіє прийомами спостереження, порівняння, вміє виділити правильні смакові поєднання продуктів, їх пропорції, відчуває і розуміє красу, шукає і створює її.

Праця кухаря важка, кропітка, але дуже потрібна людям; цікава, бо зі звичайних продуктів, маючи фантазію та смак, кухар створює справжні шедеври кулінарної майстерності.

Винахідливість, тонкий естетичний та художній смак, знання законів поєднання кольорів, форми продуктів дає можливість кухарю витончено, зі смаком оформити страву.

Перспективи

Вдосконалити свою майстерність кухар може на курсах підвищення кваліфікації. Тут можна отримати вищу кваліфікацію – 5-й або 6-й розряд, а в подальшому – високе звання «майстер – кухар». Продовжити свою освіту кухар може в технікумі, торговельно - економічному інституті.

Характерним для кращих кулінарів є те, що вони не зупиняються на тому, чого вже досягли, а постійно вчать, уважно переймають і вивчають досвід інших, беруть участь в різних професійних конкурсах. Шлях до високої майстерності починається з малого: вміння нарізати овочі, гарно покласти на тарілку гарнір, акуратно полити страву соусом, не забризкувати краї тарілки. Точне дотримання технології приготування їжі – перший крок до майстерності. Ще одна сходинка до майстерності – розробка і створення нових страв.

Ймовірність працевлаштування випускника училища залежить від його кваліфікації, практичних навичок, набутих під час виробничого навчання і виробничої практики. Мережа приватних закладів громадського харчування з кожним роком розширюється за рахунок створення невеликих кафе, кафе-закусочних, кафетеріїв, міні-барів. Така форма

господарювання потребує фахівців-універсалів, здатних не тільки готувати їжу, але й організовувати закупівлю сировини, складати калькуляцію, оформляти і подавати страви. Спілкуватися з відвідувачами, знати основи економіки, бухгалтерського обліку, трудового законодавства, вміти користуватися різноманітною технікою, що допомагає прискорювати технологічні процеси, використовуючи фритюрниці, мікрохвильові печі, тостери тощо.

Споріднені професії

Офіціант

Пекар

Кондитер

Бармен

Маляр

Маляр – робітник, фахівець, що займається фарбуванням будинків

Історія професії

Напевно, більшість із нас хоч раз щось фарбували – або заміський будинок, або огорожу, або ж двері у квартирі. Той, хто займається цим майже щодня й заробляє цим на життя, називається маляр. Така людина теж художник, тільки в нього замість полотна служать будинки, машини та інші об'єкти. Не кожний, хто бере у руки пензлик і банку фарби, зуміє перефарбувати поверхню як справжній професіонал. Цьому ремеслу також потрібно вчитися.

Невідомо коли з'явився на Землі перший маляр. Технологія виготовлення фарб із охри й тваринного жиру відома людям як мінімум 20 тисяч років. Приблизно тоді ж з'явилися перші пофарбовані предмети, що свідчить про знайомство людини з малярським ремеслом. Безліч таких виробів дісталися вченим у спадщину від цивілізації шумерів, єгиптян, китайців, ольмеків і інших. У руїнах будинків ще початку Мінотаврої цивілізації в Греції були виявлені пофарбовані елементи стін. Але згадування про малярів, як про професію, що відділились від інших будівельників і від художників, відносяться до середини XIX століття, тому що до цього часу готові фарби не випускалися. Це утрудняло їхнє використання на виробництві, тому що потрібно було самим діставати й змішувати інгредієнти.

Маляр вдихає життя в сірі будівлі й предмети, надає їм естетичного вигляду. Уявіть собі, що будинки будуть просто поштукатурені, дерев'яні поручні й парти залишаться в коричневих і чорних плямах від брудних рук, а кораблі так і будуть плавати іржавими, поки не потонуть. Фарба не просто прикрашає поверхню, вона ще захищає її від корозії й руйнування. Зрозуміло, що без фарбування поверхонь трубопроводи, автомобілі й металеві дахи за кілька років приходили б у непридатність.

У наш час малярів зустріти нескладно. Будь-які внутрішні й фасадні роботи на будівельному майданчику не обходяться без цих фахівців. Тому що у будь-якому будівельному виробництві, на будь-якій будові неминуче настає відповідальний період, коли будівельники підходять до виконання завершального циклу робіт з оздоблювання зведеної будівлі або споруди. Іншими словами, приходить час для штукатурних, скляних, лицювальних, малярських, шпалерних та інших робіт оздоблювального циклу, коли будівництво цілком належить будівельникам оздоблювальних фахів – оздоблювачам. Мета оздоблювання будівель і приміщень – додати поверхні будівельних конструкцій гарний зовнішній вигляд, естетичну

промовистість, захистити від руйнівних впливів, поліпшити санітарно-гігієнічні й технологічні умови експлуатації, благотворно впливати на емоційний стан людини.

Характер роботи

Роль маляра в будівництві дуже велика. Він покриває фарбами і лаками стіни, стелі, підлоги, двері при їхньому остаточному оздобленні, обклеює необхідні поверхні шпалерами, гнучкими лицевальними матеріалами. Слід зазначити, що з розвитком індустріалізації будівництва і перенесенням багатьох будівельних операцій у заводські умови різко зросла кількість виробів, що надходять на будівельний майданчик у цілком готовому виді, пофарбованими при виготовленні. Такі вироби полегшують працю маляра на будівництві. Тому що після остаточної установки на місці їх необхідно лише один раз покрити фарбою, тобто «освіжити», і виріб буде придатним до експлуатації.

На будівництвах малярам доводиться виконувати різноманітні види фарбувань – клейове, вапняне, силкатне, цементне і, крім того, ще й покривати поверхні олійними, емалевими, емульсійними фарбами і лаками.

Ця професія гарна тим, що роботу відразу ж видно – вона просто сама впадає в око яскравими фарбами. Маляр завжди працює на совість, оскільки свої недоробки йому сховати нікуди, адже його праця завжди на поверхні.

Умови роботи

Маляр займається фарбуванням будинків, споруджень, устаткування, інструментів й інших предметів. Люди цієї професії найчастіше працюють в будівельних організаціях, ремонтно-будівельних і житлово-комунальних управліннях. Маляр готує під фарбування бетонні, дерев'яні й металеві конструкції. Поверхні офарблює вручну або за допомогою валиків, фарбопультів, пістолетів і інших пристосувань, наклеює шпалери. Він володіє прийомами роботи високоякісної й декоративної штукатурки, а також прийомами багатобарвного фарбування фасадів, будинків спеціальними синтетичними складами.

Ринок праці

Як існує сьогодні потреба в професії штукатур та муляра, так існує попит на робітників-малярів, які в переважній більшості знаходять себе на ринку праці. Такі робітники працюють в будівельних організаціях та трестах, ремонтно-будівельних і житлових управліннях, а також на інших промислових підприємствах, де є будівельні бригади.

І якщо випускник професійно-технічного училища, який володіє прийомами роботи високоякісної й декоративної штукатурки, а також прийомами

багатобарвного фарбування фасадів і будинків спеціальними синтетичними складами, якщо він є людиною комунікабельною, то його місце на ринку праці забезпечене.

Маляр 2 розряду згідно ДСПТО <u>7141.1 - F0.45.40 - 2007</u>	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
види основних матеріалів й сумішей, що застосовуються під час виконання малярних і шпалерних робіт; способи підготовки поверхні для фарбування та обклеювання; найменування та призначення ручного інструменту та пристроїв.	виконувати найпростіші роботи під час фарбування, обклеювання та ремонту поверхонь.
Маляр 3 розряду згідно ДСПТО <u>7141.1 - F0.45.40 - 2007</u>	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
властивості основних матеріалів і сумішей, що застосовуються під час виконання малярних та шпалерних робіт; основні вимоги до якості фарбування; будову механізмів для приготування та перемішування шпаклювальних сумішей; способи варіння клею; способи розкроювання шпалер	виконувати прості роботи під час фарбування, обклеювання та ремонту поверхонь.
Маляр 4 розряду згідно ДСПТО <u>7141.1 - F0.45.40 - 2007</u>	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
вимоги до якості матеріалів, що застосовуються під час виконання малярних та шпалерних робіт; вимоги до якості пофарбованих та обклеєних поверхонь; способи приготування фарбувальних сумішей для виконання малярних робіт; будову та правила експлуатації машин, механізмів та механізованого інструменту для малярних робіт (крім агрегатів високого тиску); будова та принцип дії шпалерорізальних машин; будову та правила експлуатації пересувних малярних станцій, розчинонасосів; вимоги до якості матеріалів, що застосовуються під час виконання малярних, шпалерних, штукатурних робіт; вимоги до якості виконання робіт; правила дотримання пожежної та електричної безпеки; правила роботи на підмостках та драбинах; правила дотримання вимог з охорони праці під час виконання робіт на висоті	виконувати роботи середньої складності під час фарбування, обклеювання та ремонту поверхонь.

Освітня підготовка

Професія маляр в училищі інтегрована з професією штукатур. Тобто після закінчення навчання учні здобувають дві споріднені професії. Термін навчання за професією штукатур, маляр – 3 роки. В навчальному закладі створена належна база для підготовки кваліфікованих робітників-малярів: кабінети оздоблювальних робіт, матеріалознавства, будівельного креслення, охорони праці, електротехніки оснащені необхідним обладнанням та матеріалами, засобами навчання. Для проведення виробничого навчання згідно вимог ДС ПТО обладнано дві майстерні малярів.

Медичні обмеження

Найважливішою медичною вимогою до професії є відсутність алергічних захворювань, оскільки розчинник, що входить до складу фарб, являє собою шкідливу органічну речовину, яка призводить до сильного погіршення стану здоров'я людей з такими недугами.

Маляр повинен також бути акуратним і, бажано, не боятися висоти, адже стіни багатоповерхових будинків теж потрібно фарбувати. Тому робота маляра протипоказана людям із захворюваннями:

- органів дихання (хронічний бронхіт, хронічна пневмонія, астма й інші);
- серцево-судинної системи (гіпертонія, серцева недостатність і ін.);
- органів травлення (хронічні захворювання печінки й ін.);
- опорно-рухового апарату (обмежуючі рухливість рук, ніг);
- нервової системи (нав'язливі стани, неприємність і ін.);
- шкіри (дерматити, екзема, псоріаз й ін.)

Тому, якщо Ви вирішили обрати професію маляра і Ваш організм схильний до такого роду захворювань, Вам слід добре подумати про те, чи правильний Ви зробили вибір.

Вимоги до індивідуально-психологічних особливостей

Професійно важливі якості, які необхідні маляру, це:

- хороший естетичний смак;
- окомір;
- координація рухів рук;
- творча уява;
- уважність;
- акуратність;
- здатність працювати на висоті.

Перспективи

Після закінчення училища молоді маляри володіють ґрунтовними знаннями і мають розвинені професійні уміння та навички. Такий професійний багаж, підкріплений досвідом роботи на виробництві, дає можливість за декілька років досягти найвищого кваліфікаційного розряду.

Робітникам, що отримали професію маляра через індивідуальне учнівство на виробництві, як правило, на це потрібно значно більше часу.

Підвищені вимоги, що у сучасних умовах висувають роботодавці до кваліфікації та якості робочої сили, стимулюють малярів до подальшого опанування професійними знаннями та навичками. Саме тому вони постійно підвищують свою професійну майстерність.

Підвищення кваліфікації та рівня знань щодо організації та технології виконання малярних робіт здійснюється також через систему вищої освіти. Так, після закінчення професійно-технічного училища молоді маляри можуть продовжити навчання у вищих навчальних закладах. Досвідчені маляри мають можливість отримати спеціалізовану вищу освіту через вечірню та заочну форми навчання.

Професійна кар'єра малярів, які одержали спеціалізовану вищу освіту будівельника продовжується у якості бригадирів, майстрів, прорабів, начальників діляниць, а для тих, хто має схильність до вирішення масштабних організаційних завдань на більш відповідальних, керівних посадах.

Споріднені професії

Лицювальник-плиточник

Штукатур

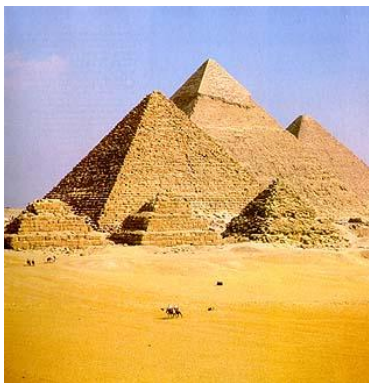
Муляр

Муляр – будівельна професія, майстер мурування.

Історія професії

Мабуть, небагато знайдеться на Землі професій, що за віком сягають у таку давнину, як професія муляра. Вона є одним з найдавніших людських занять і з усіх будівельних професій – найбільш древня. І дійсно, тільки кількість населення первісного світу перебільшила кількість місць у печерах, людям довелося дбати про стіни, які б захищали їх від пронизливого вітру, та дах, який боронив би від снігу та дощу. З того самого часу, як людина усвідомила, що є людина, вона будує з каменю. Від примітивних культових споруд (Стоунхендж у Великій Британії; дольмени, збудовані з необроблених крупних брил і плит у Франції та Грузії; будівлі з кісток мамонтів в Україні) людство поступово переходило до складних і довершених споруд, які вражають сучасників своєю красою та витонченістю ліній, монументальністю та пропорційністю. Єгипетські піраміди, легендарні будівлі Індії, Урарту та Вавилону, храми та вілли Давньої Греції і Риму є пам'ятками досягнень мулярської праці минулих епох.

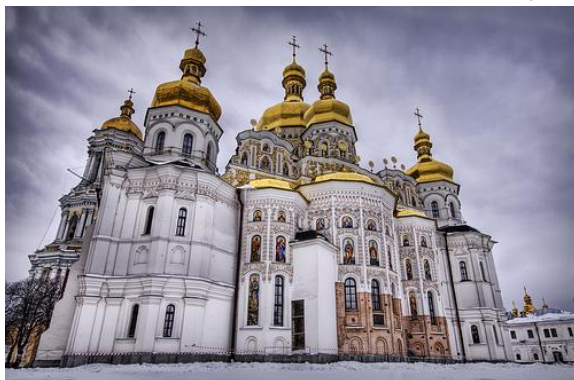

Поряд із будівництвом житла, культових споруд старожитності високої досконалості досягло мистецтво зведення кам'яних фортечних стін, оборонних споруд. На цілих 550 км від берегів Рейну до Дунаю протягнулася величезна кам'яна стіна, зведена за наказом імператора Домініана для захисту Римської імперії від нападу німецьких племен. Римес (по-латинськи „межа”) – так називали цю стіну древні римляни. Будували її з 83 по 138 рік нашої ери – майже 55 років. Ця стіна складалася із системи валів, ровів, більше ніж 1000 високих Спостережливих веж. Подібні Римесу спорудження римляни будували й у інших завойованих ними місцях, зокрема, Британії, Дакії (Румунія) і Мезії (Сербія).

З покоління в покоління, від батьків до синів передавалися таємниці мулярської майстерності. У середні віки в Західній Європі виникли відокремлені один від одного мулярські цехи, що мали власні установи, штандарти та інші атрибути професійного уособлення. Внаслідок їх діяльності зводилися перлини містобудування – палаци Венеції, Флоренції, Парижа, Кракова, Праги, Києва (у Європі), Константинополя, Єревану, Хорезму, Бухари, Самарканду, Кіото (на Сході).

І в нашій країні збереглося багато найпрекрасніших пам'яток давнього мистецтва, що досягло високого розвитку вже всередині першого тисячоліття. Нетлінні витвори зодчих, кам'яних справ майстрів – величні собори, замки і храми, цивільна забудова давнього Києва, Львова, Ольвії, Чернігова, Кам'янець-

Подільського – складають своєрідний кам'яний літопис нашої Батьківщини, є свідоцтвом високої майстерності і працьовитості нашого народу. Навіть зараз, у час науково-технічної революції, такі споруди вражають людей своїми масштабами, надзвичайною гармонійністю, досконалістю форм, витратами людських сил, вкладеними в їх створення. Проте не варто думати, що нашим далеким предкам був відомий лише грубий, необтесаний камінь... Вже в далекі часи були добре відомі техніка ручної обробки каменю, засоби одержання обпаленої і сирцевої цегли, глазурованого кольорового каменю і багатьох інших будівельних матеріалів, що широко застосовуються в сучасному будівництві.

У незапам'ятні часи будівельники-муляри будували складні інженерні споруди (фортеці, вежі, аркові мости та ін.). При цьому майстер – муляр сам виконував усі підготовчі роботи: готував розчин, власноруч подавав будівельні матеріали на робоче місце, безпосередньо виконував кам'яну кладку. У зимовий час кладку припиняли. Відтоді праця муляра зазнала докорінних змін: на будівельних майданчиках відбувся поділ праці, кваліфікований муляр звільнився від підсобних робіт, розчин готується в заводських умовах, будівельні матеріали подаються до його робочого місця підйомними кранами тощо.

Муляр наших днів – це будівельний робітник, що споруджує будинки і споруди з природних і штучних будівельних матеріалів. Камінь – один з найбільш поширених у природі матеріалів, з найдревніших часів він застосовується у будівництві. Його довговічність, міцність, вогнестійкість і, звісно ж, дешевизна і доступність – це якості природного каменю, оцінені ще первісною людиною і такі, що анітрохи не втратили свого значення донині. У наші дні багато унікальних об'єктів, де потрібна особлива висока якість будівельних робіт. Будують, як з каменю, так і з інших сучасних матеріалів, спритні, вмілі руки муляра.

Характер роботи

Муляр - це робітник, що бере участь у зведенні і ремонті житлових будинків, мостів, промислових і інших споруджень із природних і штучних будівельних матеріалів. До природних будівельних матеріалів відносяться різні види каменю. Штучні виготовляються з глини, шлаку, вапняно-піщаних сумішей і інших матеріалів.

Муляр робить кладку несучих стін, фундаменту арок, зводів, колон, бере участь в установці віконних і дверних коробок, робить конопатку і заливання швів у збірних

залізобетонних конструкціях.

При кладці стін муляр повинний витримувати необхідну товщину і рівність шва, перевіряти відповідність горизонтальності і вертикальності рядів проектним вимогам, проектувати зведення кутів і вигинів стіни з цілих, половинок і четвертинок цегли. Муляр може брати участь у ремонті: він виконує закладення "порожнеч" новою цеглою, при дотриманні "швів" і "стику" старої кладки.

Умови роботи

Високої продуктивності праці муляри досягають тільки при скоординованій роботі в бригаді й у парі. Як правило, муляр працює разом з підручним робітником, що має більш низьку кваліфікацію. Підручний повинний почувати ритм і темп

роботи ведучого муляра, без затримки готувати йому фронт робіт: розстеляти розчин, розкласти цеглу в тім порядку, у якому його буде укласти ведучий муляр.

Муляр може працювати як у приміщенні, так і на відкритому повітрі (можливо, на висоті).

Роботу муляра виконують як чоловіки, так і жінки. Однак праця муляра досить важка та напружена і тому нею займаються переважно особи чоловічої статі.

До шкідливих умов праці відносяться: погодні умови (якщо будівництво ведеться на відкритому повітрі), шум і вплив застосовуваних матеріалів.

Ринок праці

На ринку праці професія затребувана, попит на неї стабільний. Потреба у робітниках цієї професії постійна і має тенденцію до зростання. У переважній більшості регіонів України муляр без особливих ускладнень знаходить роботу в будівельних організаціях, на підприємствах та в установах різних форм власності, наприклад домобудівних комбінатах, ремонтних і житлових управліннях тощо. Таким чином, професія муляра має сталий попит на ринку праці.

Ризик безробіття у мулярів мінімальний і пов'язаний перш за все з недостатнім досвідом або кваліфікацією.

Муляр 2 розряду згідно ДСПТО 7122.2. F45037-2006

Повинен знати:

основні види стінових матеріалів; способи приготування розчинів; способи пробивання гнізд та отворів у муруванні; правила розбирання мурування фундаментів, стін і стовпів; види стропів і захватних пристроїв; основні види такелажного оснащення; правила переміщення та складання вантажів малої маси.

Повинен вміти:

виконувати найпростіші роботи під час мурування та ремонту кам'яних конструкцій, будов, мостів, промислових і гідротехнічних споруд.

Муляр 3 розряду згідно ДСПТО 7122.2. F45037-2006

Повинен знати:

Повинен вміти:

основні властивості стінових матеріалів і розчинових сумішей, гідроізоляційних матеріалів для ізолювання фундаментів та стін; прості системи мурування й перев'язування швів; прийоми мурування; мурування простих стін; способи розстилання розчинової суміші на стіні, розкладання цегли та забутовки; вимоги до якості цегляного мурування та збірних залізобетонних конструкцій, що монтуються в кам'яних будовах; правила роботи пневматичним й електричним інструментом, що застосовується під час будівництва кам'яних будов та споруд; основні види деталей та збірних конструкцій, що застосовуються під час роботи; вимоги до якості мурування.	виконувати прості роботи під час мурування та ремонту кам'яних конструкцій будов, мостів і гідротехнічних споруд.
Муляр 4 розряду згідно ДСПТО 7122.2. F45037-2006	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
способи мурування стін середньої складності; способи мурування стін простої складності з одночасним облицюванням; способи мурування стін полегшених конструкцій; способи мурування з склоблоків; способи монтажу збірних елементів та деталей середньої маси; армування цегляних стін та перегородок; способи стропування та закріплення елементів, що монтуються.	виконувати роботи середньої складності під час мурування та ремонту кам'яних конструкцій будов, мостів, промислових та гідротехнічних споруд.

Освітня підготовка

В Камінь-Каширському ВПУ можна здобути професію муляра, інтегровану з професією штукатур. Здійснюється навчання учнів після 9-ти (3 роки) та після 11-ти класів (1 рік). Для оволодіння професійними навиками оснащено майстерню мулярів, яка має статус «зразкової» в області. Протягом навчання в училищі учні освоюють 2, 3, 4 розряди професії муляр та формують міцні та стійкі знання і вміння, що дозволяють їм вдало працевлаштуватися в майбутньому.

Медичні обмеження

Робота протипоказана людям, що страждають захворюваннями серцево-судинної системи, опорно-рухового апарата, нервово-психічними розладами, що мають схильність до простудних захворювань.

Постійне використання в роботі ударного інструменту, пластифікаторів, протиморозних домішок, вапняного розчину обмежують у навчанні мулярській справі та роботі осіб, які схильні до шкірних захворювань. Необхідність постійної роботи муляра на висоті унеможливорює освоєння цієї професії особам, що страждають на втрату свідомості, запаморочення та непритомність.

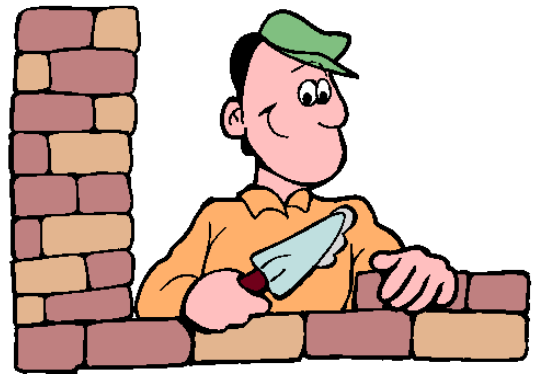
Протяги та праця муляра в умовах низьких температур стають завадою до професії тим, хто хворіє на ревматизм і схильний до застуд. Професією муляра не зможуть успішно оволодіти особи з порушеннями координованості рухів, неуважності та емоційно неврівноважені.

Вимоги до індивідуально-психологічних особливостей

Муляр повинен бути пунктуальним, ретельним, акуратним і відповідальним.

У муляра повинен бути добре розвитий окомір при кладці цегли, тому що вона виробляється на око, а також при викладанні напусків, уступів, поясів і ін. Одним з необхідних у професії муляра якостей є розвинене почуття часу - оцінити положення цегли, товщину розчинної постелі і правильність інших операцій необхідно в обмежений відрізок часу.

У праці муляра велика роль дії рук. Його діяльність складається з ряду строго послідовних прийомів і рухів. У роботі обох рук необхідні сила, спритність, погодженість і взаємозамінність. Задана товщина і рівність шва досягаються, по-перше, розстелянням необхідної кількості розчину, по-друге, рівномірним обтисненням розчину цеглою при його укладанні. Успіх цієї операції залежить як від окоміру робітника, так і від розвитку м'язово-суглобних відчуттів. Треба тонко відчувати рівномірність тиску всієї площі цегли на розчин і дозувати зусилля. Також для планування і контролю всієї роботи в цілому робітнику необхідні: просторова уява, технічне мислення, стійка увага, наочно-образна пам'ять. Для освоєння професії потрібно мати гарну підготовку по фізиці, хімії, матеріалознавству. Муляр повинний знати правила техніки безпеки, прийоми передачі сигналів, команд крановику; основні властивості природних і штучних будівельних матеріалів і розчинів; технологію зведення і монтажу частин будинку; призначення, пристрій, правила експлуатації інвентарю, інструментів, пристосувань, використовуваних при виконанні робіт із кладки і ремонту кам'яних конструкцій будинків і споруджень.

Перспективи

Молоді муляри, які закінчили професійно-технічне училище, озброєні, як правило, ґрунтовними спеціальними теоретичними знаннями і мають розвинені професійні уміння та навички. Такий професійний багаж, підкреслений відповідним робітничим досвідом, дає можливість за 4-5 років досягти найвищого 5-го кваліфікаційного розряду. Робітникам, що отримали професію муляра через індивідуальне учнівство на виробництві, як правило, на це потрібно значно більше часу.

Підвищені вимоги, що у сучасних умовах висувають роботодавці до кваліфікації та якостей робітника, стимулюють мулярів до опанування більшими

професійними знаннями та навичками. Саме тому вони постійно підвищують власну кваліфікацію.

Підвищення кваліфікації та рівня знань щодо організації та технології виконання будівельних робіт здійснюється також у системі вищої освіти. Випускники професійно-технічних училищ можуть вступити до вищих навчальних закладів та мають можливість отримати спеціальну вищу освіту.

Професійна кар'єра мулярів, які одержали спеціалізовану вищу освіту будівельника, продовжується у якості бригадирів, майстрів, прорабів, начальників дільниць, а за умов досягнення певного досвіду робота – на більш відповідальних керівних посадах.

Споріднені професії

Штукатур

Бетонник

Арматурник

Монтажник

Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних

Обліковець - працівник, який займається реєстрацією господарських даних, забезпечує оптимальну економічну діяльність господарства через здійснення суворого обліку.

Історія професії

Професія бухгалтера відноситься до однієї з найстаріших. Вже в Стародавній Індії існували бухгалтери по обліку ведення сільськогосподарського виробництва.

У період раннього Середньовіччя великий вплив на державний уклад мала релігія. Церква нагромадила величезні земельні угіддя та започаткувала складне господарство, тому облік розвивався насамперед завдяки їй. При папському дворі була встановлена та затверджена посада обліковця-рахівника, до обов'язків якого входили спостереження за обліком папських багатств і перевірка здібності, яка надходила з провінцій. Пізніше наказом було встановлено особливу «Апостольську камеру» з 12 членів. До її обов'язків належали управління всім майном і фінансами папського двору і ведення обліку та звітності.

Кінцевому формуванню бухгалтерського обліку сприяв широкий розвиток торгівлі в таких великих італійських містах, як Флоренція, Мілан, Венеція та ін. Із відкриттям Америки, шляхів в Індію торгівля значно розширилась. Це остаточно сформувало бухгалтерський облік як облік банківський і торгівельний.

Появу терміна «бухгалтер», а звідси «бухгалтерія», історики датують середніми віками.

Як організована система обліку бухгалтерський облік у XV ст. одержав і літературне підтвердження. Першою літературною працею була написана в Дубровнику і Наполеоні в 1458 р. купцем Бенедиктом під назвою «Про торгівлю і досконалого купця». Виклад порядку обліку вже тоді повністю зорієнтований на подвійний запис. Дата подвійного запису не встановлена. Професор Раймонд де Рувер у роботі «Як виникла подвійна бухгалтерія» стверджує, що подвійна бухгалтерія зародилася в Італії між 1250-1350 рр.

Перші друковані книги з'явилися в XIV-XV століттях, і серед них "Трактат про рахунки і записи" італійського математика Луки Пачолі - перша книга з бухгалтерського обліку. В Росії посаду бухгалтера була офіційно

заснована Петром I на початку XVIII століття. Відтоді багато води витекло, пройшли три століття але сьогодні жодне підприємство, дрібне, велике, державне або комерційне, не може обійтися без бухгалтерії як способу документального ведення господарського обліку грошових коштів.

Ще на початку двадцятого століття для якісного виконання бухгалтерської роботи цілком вистачало акуратності і уважності, а усі дії виконувалися по встановлених інструкціях. Відтоді вимоги до професії зазнали значних змін.

На початку 90-х років, в період становлення нових ринкових стосунків професія бухгалтера, як ніколи раніше, стала однією з найпопулярніших в Україні. Без бухгалтерії не обходиться жодне підприємство, фірма, компанія, будь то дитячий садок або машинобудівний завод-гігант. Ця спеціальність входить до числа самих затребуваних.

Характер роботи

Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних перевіряє одержані первинні документи за формою та змістом, у разі відсутності на них обов'язкових реквізитів передає їх керівнику підрозділу (відділу, управління) бухгалтерського обліку для прийняття рішення. Систематизує одержані первинні документи, переносить інформацію, відображену в цих документах, у потрібному аналітичному розрізі у відомості (допоміжні відомості, аркуші-розшифровки), виводить підсумки цифрової інформації у цих документах за її видами, напрямками та періодами.

На документах, дані яких включено бухгалтером до облікових реєстрів, зазначає номер відповідних облікових реєстрів і порядкові номери запису в них (номер рядка). Готує проміжні розрахунки, необхідні для здійснення обліку господарських операцій, та подає їх розгляд. Готує дані та форми документів для розрахункових операцій. Вносить записи в журнали обліку бланків суворої звітності, цінних паперів тощо.

Здійснює реєстрацію документів бухгалтерського обліку, які надходять до підрозділу (відділу, управління). Комплектує в хронологічному порядку документи після їх оброблення, нумерує аркуші, складає внутрішній опис документів, засвідчувальний напис справи, підшиває або опрацьовує, оформлює обкладинку (титульний лист). Передає на зберігання або веде формування, систематизацію та зберігання справ у структурному підрозділі.

Умови роботи

Обліковці з реєстрації бухгалтерських даних працюють сидячи за столом, часто – за комп'ютером. До несприятливих факторів в діяльності обліковця відносяться довготривала сенсорно-перцептивна і нервово-психічна напруга.

При виконанні робіт на персональних комп'ютерах необхідно дотримуватися вимог загальної інструкції з охорони праці.

Ринок праці

Потреба в обліку доходів і витрат, а також у регулюванні грошових потоків постійно зростає. Це багато в чому визначає високу популярність професії бухгалтера в наші дні. Фахівці фінансового сектора економіки дотепер залишаються найбільш затребуваними на ринку.

Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних згідно ДСПТО 4121.К74039-2006

<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
нормативні, методичні та інші інструктивні матеріали з організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності; основи облікової політики, систему регістрів бухгалтерського обліку, порядок і способи реєстрації інформації, правила документообороту і технологію оброблення облікової інформації на підприємстві; систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю.	перевіряти одержані первинні документи за формою та змістом, у разі відсутності на них обов'язкових реквізитів передає їх керівнику підрозділу (відділу, управління) бухгалтерського обліку для прийняття рішення. Систематизувати одержані первинні документи, переносити інформацію, відображену в цих документах, у потрібному аналітичному розрізі до відомостей (допоміжних відомостей, аркушів-розшифровок), виводити підсумки цифрової інформації у цих документах за її видами, напрямками та періодами. На документах, дані яких включені бухгалтером до облікових регістрів, зазначати номер відповідних облікових регістрів і порядкові номери запису в них (номер рядка). Готувати проміжні розрахунки, необхідні для здійснення обліку господарських операцій, та подавати їх до розгляду. Готувати дані та форми документів для розрахункових операцій. Вносити записи в журнали обліку бланків суворої звітності, цінних паперів тощо. Здійснювати реєстрацію документів, які надходять в підрозділ (відділ, управління) бухгалтерського обліку. Комплектувати в хронологічному порядку документи після їх оброблення, нумерувати аркуші, складати внутрішній опис документів, засвідчувальний напис справи, підшивати або оправляти, оформлювати обкладинку (титульний лист). Передавати до зберігання або вести формування, систематизацію та зберігання справ у структурному підрозділі.

Освітня підготовка

Під час навчання, учні оволодівають двома професіями: обліковець з реєстрації бухгалтерських даних і оператор комп'ютерного набору, що гармонійно

доповнюють одна одну. На уроках теоретичного навчання учні здійснюють складання первинних документів по руху товарів, матеріалів, готової продукції; розрахунки по собівартості придбання і виготовлення продукції; облік касових операцій по обліку готівки; приймають участь в проведенні інвентаризації майна підприємства.

Уроки виробничого навчання дають практичні навички в оформленні лімітно-забірних карток, прибуткових ордерів, рахунків фактур, карток складського обліку, ведення касової книги, здійснення розрахунків.

Застосування персональних комп'ютерів на уроках дозволяє автоматизувати робоче місце обліковця, і підняти на новий рівень процес реєстрації господарських операцій. В процесі навчання учні постійно знайомляться з новинками бухгалтерської літератури, з метою подальшого застосування її на робочих місцях.

Медичні обмеження

Професія обліковець з реєстрації бухгалтерських даних протипоказана людям які мають такі медичні порушення:

- захворювання нервової системи;
- відхилення у психіці (надмірна недовірливість, високий рівень тривожності, збудливості);
- судинна дистонія з вираженими головними болями (гіпертонія, мігрень);
- виражені захворювання зору.

Вимоги до індивідуально-психологічних особливостей

Здібності	Особистісні якості, інтереси і схильності
❖ високий рівень математичних (рахункових) здібностей; ❖ здатність до аналізу, синтезу, узагальнення отриманої інформації; ❖ гарний розвиток концентрації, стійкості та переключення уваги (здатність протягом тривалого часу зосереджуватися на одному предметі, займатися певним видом діяльності, а також здатність швидко переходити з одного виду діяльності на інший); ❖ хороші мнемічні здібності (гарний розвиток короткочасної і довготривалої пам'яті); ❖ здатність тривалий час займатися одноманітним видом діяльності (схильність до роботи з документами та цифрами); ❖ висока стійкість; ❖ технічна підготовка (навички роботи на персональному комп'ютері).	❖ посидючість, терплячість; ❖ наполегливість; ❖ обов'язковість; ❖ "Педантизм" в роботі; ❖ відповідальність; ❖ чесність; ❖ акуратність; ❖ емоційно-психічна стійкість (здатність до самоконтролю); ❖ справедливість.

Перспективи

Найбільш завзяті представники професії, постійно підвищуючи свою кваліфікацію, рано чи пізно стають аудиторами, фінансовими директорами, директорами з економіки та фінансів, або відкривають власний бізнес - аудиторську чи консалтингову фірму. Але ще раз підкреслюємо - найбільш завзяті, оскільки ті, хто не працює над підвищенням свого рівня, як прийдуть працювати, скажімо, касиром, так з цієї посади і йдуть на пенсію.

Споріднені професії

секретар

касир

торговий агент

експедитор

страховий агент

Оператор комп'ютерного набору

Оператор комп'ютерного набору – робітник,
що працює за комп'ютером

Історія професії

Слово комп'ютер стало для всіх звичним, повсякденним. Комп'ютери виконують складні фінансові розрахунки, зберігають і опрацьовують величезний об'єм інформації; діагностують хворих, регулюють вуличний рух і навіть керують польотом космічних кораблів.

Історія розвитку обчислювальної техніки починається з глибокої давнини, коли виникла необхідність обчислень. Тоді числа відображали за допомогою різних

предметів: бобів, камінців, палок. Перша *"рахункова машина"* - абак - була схожа на рахівницю. Рахівниці та аналогічні їм пристрої були досить ефективними для вирішення простих арифметичних задач. Але з розвитком цивілізації задачі ускладнювалися. Вже неможливо стало фізично виражати великі числа і маніпулювати ними за допомогою примітивних *"рахункових машин"*. Дії над числами ставали все більш громіздкими, а помилки - більш

очевидними.

У XVI ст. шотландський математик Джон Непер суттєво спростив операції з великими числами. У XVII ст. французький філософ і математик Блез Паскаль винайшов перший механічний калькулятор. Цей момент був суттєвим: вперше математики змогли проводити обчислення автоматично.

У 30-х роках XIX ст. британський винахідник Чарльз Беббідж розвинув цю ідею і випередив свій час: винайшов перший програмний калькулятор. Поява на початку 30-х років XX ст. електромеханічних пристроїв (телефонного реле) сприяла виникненню електромеханічних калькуляторів.

У 1936 р. 24-х річний математик Кембриджського університету Алан Тьюринг аргументовано доказав можливості створення універсальної програмно-обчислювальної машини. Виникла перша концепція штучного інтелекту, яку прирівнюють до відкриття Дарвіна або Ейнштейна. Праці Тьюринга відіграли вирішальну роль у створенні комп'ютера, але, на жаль, вони довго залишалися невідомими. Причина у тому, що машина Тьюринга була створена для Британської розвідки під час Другої світової війни (у 1942 р.), і до 1975 р. всі ці відомості були засекречені. У США в 1942 р. були виділені кошти на створення електронного комп'ютера. Але відсутність досвідчених спеціалістів спричинила таємне прибуття в 1946 р. А.Тьюринга у США, де і була запущена машина "ЕНІАК". Вона мала 18000 вакуумних ламп, але працездатність була дуже обмеженою (в середньому кожні наступні 7 хвилин одна з ламп виходила з ладу).

Тому вважають, що перший у світі електронний комп'ютер з'явився у 1946 р. у США, хоча фактично він був винайдений раніше групою Тьюринга у 50-ти милях від Лондона.

Перша ЕОМ в нашій країні була створена під керівництвом С.А.Лебєдєва у 50-тих роках ХХ ст. в Києві.

Характерною рисою сучасного етапу науково-технічного розвитку є комп'ютеризація найрізноманітніших сфер людської діяльності. Ми стали свідками інформаційного "зриву", коли людський мозок вже не міг впоратися з потоком інформації. І дуже важливу роль почали відігравати комп'ютери, саме на них були перекладені деякі функції людського мозку щодо збереження і опрацювання значної частини інформації.

Комп'ютер володіє практично невичерпаними можливостями зберігати інформацію, дозволяючи швидко знаходити її в пам'яті. Цей аспект використання комп'ютера називають інформаційним пошуком.

Слід сказати і про так звану систему обробки тексту. У цій системі комп'ютер використовується для коректорської і редакторської роботи, а також в якості автоматичної друкарської машинки.

Поява системи обробки текстів привела до винаходу електронних журналів. Комп'ютер можна безпосередньо використовувати як "виробничу силу". Наприклад, на виробництві автоматично здійснюється чимало технологічних процесів. Вони складаються з певних операцій, і роль людини зводиться до того, щоб проконтролювати технологічну вірність та послідовність їх виконання. Цю функцію можна і потрібно передати машині, запрограмувати в ній контроль технологічного процесу. І вже сьогодні в різних сферах виробництва успішно використовують відповідні автоматизовані системи управління технологічними процесами.

Характер роботи

Оператор комп'ютерного набору виконує операції з базами даних (введення, опрацювання, накопичення, систематизація, виведення інформації) на комп'ютерному устаткуванні відповідно до затверджених процедур та інструкцій з використанням периферійного обладнання, систем передавання (приймання) даних

на відстань; готує до роботи устаткування, магнітні диски, стрічки, карти, папір; працює в текстовому редакторі з введенням тексту та його редагуванням; записує текст на дискету чи переносить на папір за допомогою матричного або лазерного принтера; виконує інші операції технологічного процесу опрацювання інформації (приймає і контролює вхідні дані, готує, виводить та передає вихідні тощо); керує режимами роботи периферійного обладнання згідно із робочими завданнями (підготовка текстів

документів та листів, розрахунків, таблиць, переліків, списків тощо); своєчасно застосовує відповідні дії в разі появи недоліків у роботі устаткування та доповідає відповідальному працівникові про виявлення відхилення від установлених норм функціонування комп'ютерного устаткування; використовує обладнання для передавання (приймання) інформації на відстань відповідно до вимог призначених для цього програм; постійно удосконалює уміння та навички праці з клавіатурою. У разі необхідності виконує обов'язки секретаря керівника (організації, підприємства, установи), веде діловодство.

Умови роботи

Оператори працюють сидячи за столом. За кожним спеціалістом закріплена машина. Контакти з іншими особами, крім програмістів, обмежені. Як правило, робочий процес на комп'ютері безперервний.

До несприятливих факторів в діяльності оператора з комп'ютерного набору відносяться довготривала сенсорно-перцептивна і нервово-психічна напруга.

При виконанні робіт на персональних комп'ютерах необхідно дотримуватися вимог загальної інструкції з охорони праці. До самостійної роботи на персональних комп'ютерах допускаються особи, які пройшли спеціальне навчання, інструктаж з охорони праці та правил з електробезпеки. В подальшому вони повинні проходити інструктаж на робочому місці щоквартально.

Особи, що постійно працюють на персональних комп'ютерах, з метою попередження в них професійних захворювань, повинні проходити попередні, при влаштуванні на роботу, та періодичні медичні огляди - раз у два роки.

Під час роботи на персональних комп'ютерах мають місце наступні небезпечні та шкідливі виробничі фактори:

- *фізичні*: підвищений рівень електромагнітного випромінювання, підвищений рівень статичної електрики, підвищений рівень іонізації повітря;
- *психофізіологічні*: статичні та динамічні перенавантаження, розумове перенапруження, перенапруження зорового аналізатора.

Робота персональних комп'ютерів супроводжується електромагнітним випромінюванням низьких рівнів, інтенсивність якого зменшується пропорційно квадрату відстані від екрану. Оптимальною при роботі на персональному комп'ютері є відстань в 50 см від екрану. Для нейтралізації зарядів статичної електрики рекомендується в приміщенні з персональним комп'ютером збільшувати вологість повітря.

Навколо оператора повинен бути забезпечений відповідний розподіл яскравості. Відношення яскравості екрану до яскравості оточуючих поверхонь предметів не повинно перевищувати в робочій зоні 3:1.

Ринок праці

Вірогідність працевлаштування за професією оператор комп'ютерного набору досить висока за рахунок широкої сфери застосування.

Потреба у фахівцях цієї професії постійно зростає, адже сфера використання персональних комп'ютерів охоплює практично усі види діяльності людини, пов'язані зі сприйняттям, обробкою і передачею інформації і вже зараз неможливо уявити існування людини без електронно-обчислювальних машин.

У перспективі, завдяки розширенню та модернізації комп'ютерного парку, що веде до покращання умов та оплати праці, їх чисельність, безумовно, буде зростати ще більше.

Оператор комп'ютерного набору II категорії згідно ДСПТО 4112. К72040-2006

Повинен знати:

правила експлуатації комп'ютерної техніки і систем зв'язку; технологію опрацювання даних, робочі інструкції, програмне забезпечення, що використовується; послідовність виконання операцій у комп'ютерних системах (мережах); стандарти уніфікованої системи організаційно-розпорядчої документації; діловодство; правила орфографії та пунктуації; технічні вимоги до магнітних дисків, паперу, витратних матеріалів для принтера; основи організації праці; основи законодавства про працю; правила захисту інформації.

Повинен вміти:

виконувати операції з базами даних на комп'ютерному устаткуванні (введення, опрацювання, накопичення, систематизація та виведення інформації) відповідно до затверджених процедур та інструкцій з використанням периферійного обладнання, систем передавання (приймання) даних; готувати до роботи устаткування: магнітні диски, стрічки, картки, папір; працювати в текстовому редакторі з введенням тексту та його редагуванням; оперувати з файлами, записувати текст на дискету або переносити на папір за допомогою друкувальних пристроїв; виконувати інші операції технологічного процесу опрацювання інформації (приймати і контролювати вхідні дані, готувати, виводити та передавати вихідні тощо); керувати режимами роботи периферійного обладнання згідно із робочими завданнями (підготовка текстів і графічних документів, розрахунків таблиць, переліків, списків тощо); своєчасно застосовувати коригувальні дії в разі появи недоліків у роботі устаткування; доповідати відповідальному працівникові про виявлені відхилення від установлених норм функціонування комп'ютерного устаткування; здійснювати передавання (приймання) інформації по мережах відповідно до вимог програмного забезпечення; постійно вдосконалювати уміння та навички роботи з клавіатурою. У разі необхідності виконувати обов'язки секретаря керівника (організації, підприємства, установи), вести діловодство.

Оператор комп'ютерного набору I категорії згідно ДСПТО 4112. К72040-2006

Повинен знати:

правила експлуатації комп'ютерної техніки і систем зв'язку; технологію опрацювання даних, робочі інструкції, програмне забезпечення, що використовується; послідовність виконання операцій у комп'ютерних системах (мережах); стандарти уніфікованої системи організаційно-розпорядчої документації; діловодство; правила орфографії та пунктуації; технічні вимоги до магнітних дисків, паперу, витратних матеріалів для принтера; основи організації праці; основи законодавства про працю; правила захисту інформації.

Повинен вміти:

виконувати операції з базами даних, на комп'ютерному устаткуванні (введення, опрацювання, накопичення, систематизація та виведення інформації) відповідно до затверджених процедур та інструкцій з використанням периферійного обладнання, систем передавання (приймання) даних; готувати до роботи устаткування: магнітні диски, стрічки, картки, папір; працювати в текстовому редакторі з введенням тексту та його редагуванням; оперувати з файлами, записувати текст на дискету або переносити на папір за допомогою друкувальних пристроїв; виконувати інші операції технологічного процесу опрацювання інформації (приймати і контролювати вхідні дані, готувати, виводити та передавати вихідні тощо); керувати режимами роботи периферійного обладнання згідно із робочими завданнями (підготовка текстів і графічних документів, розрахунків таблиць, переліків, списків тощо); своєчасно застосовувати коригувальні дії в разі появи недоліків у роботі устаткування; доповідати відповідальному працівникові про виявлені відхилення від установлених норм функціонування комп'ютерного устаткування; здійснювати передавання (приймання) інформації по мережах відповідно до вимог програмного забезпечення; постійно вдосконалювати уміння та навички роботи з клавіатурою. У разі необхідності виконувати обов'язки секретаря керівника (організації, підприємства, установи), вести діловодство.

Виконувати роботи в текстовому редакторі з введенням 10-пальцевим методом текстів, які містять спеціальну термінологію, формули, інші абетки тощо.

Освітня підготовка

Підготовка за професією оператор комп'ютерного набору проходить інтегровано з професією обліковець з реєстрації бухгалтерських даних. Термін навчання – 3 роки. Для здобуття професії в училищі оснащено 3 комп'ютерних класи, які мають всі необхідні засоби навчання: комп'ютерну та мультимедійну техніку, програмне забезпечення, підключення до мережі Інтернет та ін. Навчання професії здійснюється за такими предметами: основи роботи на ПК, машинопис, основи діловодства, основи роботи в Інтернет, технології комп'ютерної обробки

інформації, охорона праці. Значна частина навчального часу відведена на оволодіння практичними навичками на уроках виробничого навчання та під час проходження виробничої практики. Після закінчення навчального закладу випускники отримують I категорію з професії оператор комп'ютерного набору.

Медичні обмеження

Професія оператора комп'ютерного набору висуває підвищені вимоги до функціонального стану сенсорно-перцептивної та нервово-психічної систем організму.

Медичними протипоказаннями для оволодіння професією оператора комп'ютерного набору є:

- вроджені та набуті вади серця без порушення кровообігу;
- юнацька гіпертонічна хвороба I ст.;

- артеріальна гіпертонія;
- геморагічні діатези, гемолітична анемія;
- деформації хребта (сколіоз та ін.);
- порушення хапаючої та утримуючої функцій кисті працюючої руки;
- поліартрит хронічний неспецифічний;
- залишкові явища перенесених органічних захворювань ЦНС та травм;
- міопатія та аміотрофія;
- означена вегетативна дисфункція, неврастенія, неврози;
- значне зниження слуху на обидва вуха, неврит слухових нервів;
- шкірні захворювання (екзема, нейродерміт);
- короткозорість малого та середнього ступеню без змін на очному дні, а

також далекозорість

- відсутність одного ока або різьке зниження гостроти зору на одне око;
- хронічні захворювання очей (блефарит, кон'юнктивіт);
- знижене сприйняття кольорів;
- юнацька глаукома;
- означена затримка фізичного та статевого розвитку.

Вимоги до індивідуально-психологічних особливостей

Поряд з високими вимогами до здоров'я людини діяльність оператора комп'ютерного набору висуває підвищені вимоги до його психофізіологічних та психологічних якостей, передусім до пізнавальної, емоційно-вольової сфер і характеру людини.

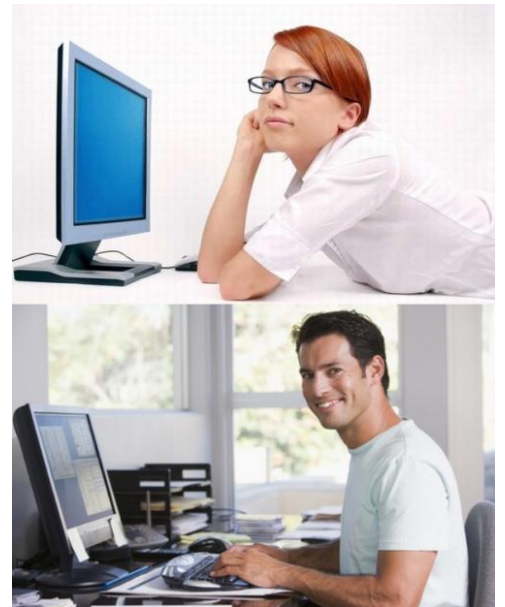
Важливу роль у діяльності оператора відіграє зорове сприйняття. По-перше, воно бере участь в ознайомленні оператора із завданням програміста, реалізації цього завдання. По - друге, управління ЕОМ здійснюється в умовах зчитування оператором різноманітних зорових сигналів на шкалах різних елементів і пристроїв ЕОМ. Завдяки цим сигналам, оператор виконує певні дії і маніпуляції, спрямовані на запуск машини, її зупинку, сповільнення чи зміну напрямку функціонування системи. Такого типу професійні завдання висувають високі вимоги до точності

зорового сприймання та його об'єму. Оператор повинен також добре розрізняти світлові сигнали різного кольору та їх інтенсивність.

Великого навантаження зазнає *увага* оператора. Під час роботи вона напружена, спрямована на зчитування значної за обсягом зорової інформації, зосереджена на виконанні завдання в цілому. Успішне розв'язання такого роду професійних завдань вимагає від оператора високо-розвиненої стійкості уваги, здатності до її концентрації.

Для того, щоб оператор міг успішно контролювати роботу всіх пристроїв ЕОМ, він повинен постійно стежити за різними візуальними сигналами, що подаються одночасно чи послідовно. Успішно зчитують інформацію і не допускають помилок при роботі на ЕОМ спеціалісти, які не лише мають відмінні професійні знання, а й досягли високого рівня розвитку розподілу і переключення уваги.

У оператора комп'ютерного набору високої кваліфікації повинна бути добре розвинена пам'ять. Він мусить пам'ятати багато різних правил та інструкцій з обслуговування машини, знати способи застосування різних засобів і методів управління нею, пам'ятати значення і місце кожного командного пристрою та індикатору. Хороша пам'ять допомагає оператору швидко і точно засвоїти інструкції і вказівки програміста, що гарантує швидкість маніпуляцій, сприяє підвищенню продуктивності праці. Високий темп роботи потребує від оператора точних і безпомилкових дій, постійного поповнення професійних знань. Помилки та неточності неприпустимі, тому що можуть спотворювати зміст отриманої інформації чи спричиняти пошкодження техніки, що дорого коштує. Це висуває високі вимоги до розвитку довготривалої, короткочасної і оперативної пам'яті працівника.

На деяких етапах професійної діяльності оператора важливу роль відіграють зорові уявлення. Так, починаючи роботу, він повинен зв'язати інструкції і вказівки програміста з уявленнями про машину, її пристрої, з конкретними операціями, які необхідно здійснити для виконання одержаного завдання. Крім того, у процесі діяльності оператор одержує інформацію про функціонування ЕОМ у закодованому вигляді. На основі аналізу цієї інформації в нього формуються уявлення про хід виконання завдання і його етапи. Все це свідчить про те, що в основі побудови оператором функціонального образу професійної діяльності у підготовчий період і у процесі роботи лежать продуктивна уява і абстрактно-логічне мислення.

Однією з умов успішної роботи оператора є дуже високий рівень розвитку швидкості і точності рухів. Це пояснюється тим, що продуктивність праці оператора значною мірою залежить від його темпу роботи, здатності швидко і правильно набирати цифри чи букви на клавіатурі машини. За кожним пальцем закріплені

певні клавіші. Досвідчені оператори набирають необхідну інформацію на клавіатурі "сліпим" методом, тобто не дивлячись на неї, а концентруючи всю увагу на інформаційному матеріалі, зображеному на моніторі.

Робота оператора комп'ютерного набору одноманітна. Водночас вона вимагає від оператора високої відповідальності і постійної уваги протягом усього робочого дня. У таких умовах добре справляються з роботою оператори з високим рівнем емоційної стійкості.

Недостатній рівень розвитку самовладання, емоційної стабільності створює передумови для виникнення стану підвищеної стомлюваності, нервового напруження.

Важливою психологічною умовою успішної діяльності оператора комп'ютерного набору є високий розвиток професійно-важливих якостей. Серед них:

- ❖ висока відповідальність,
- ❖ дисциплінованість,
- ❖ працьовитість,
- ❖ точність у роботі,
- ❖ ретельний самоконтроль і вольова саморегуляція,
- ❖ наполегливість у досягненні мети,
- ❖ прагнення до розширення і підвищення професійних знань.

Робота на ЕОМ цікава для тих людей, хто може протягом тривалого часу зосереджуватися на виконанні складних, але досить одноманітних операцій, любить маніпулювати цифрами, знаками, системою знаків, віддає перевагу роботі, яку може виконувати індивідуально.

Перспективи

Підвищені вимоги, що висувають роботодавці до кваліфікації та якості робочої сили у сучасних умовах, зобов'язують операторів комп'ютерного набору до набуття більш складних професійних знань, опанування висот професійної майстерності.

Шляхами і формами підвищення їх кваліфікації і набуття досвіду є самоосвіта

безпосередньо на робочому місці, виробничо-технічних курсах, курсах цільового призначення, курсах навчання (другій) суміжній професії. Операторам комп'ютерного набору підвищення кваліфікації варто спрямовувати на поглиблення знань ділової української мови, іноземних мов, ділового етикету, візуальної психодіагностики, методик контролю і керування власним психічним станом та позитивного впливу на людей, засвоєння державних стандартів і нормативних документів з

діловодства та справочинства.

Оператори комп'ютерного набору можуть підвищувати рівень своїх знань у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації і набути одну із професій даного профілю з присвоєнням відповідного освітнього кваліфікаційного рівня.

Професійний досвід та постійне підвищення кваліфікації надають можливість оператору комп'ютерного набору займати посади завідувачів комп'ютерного бюро, спеціалістів різних категорій певного профілю.

Спеціальна вища освіта, яку можна набувати через стаціонарну, вечірню, дистанційну або заочну форму навчання, допомагає оператору комп'ютерного набору отримати ґрунтовні професійні знання з організації комп'ютерної справи, архівної справи, програмування автоматизованих систем, іноземних мов, менеджменту персоналу тощо та обійняти відповідні, в тому числі керівні посади.

Споріднені професії

оператор комп'ютерної верстки

укладальник тексту

оператор з введення даних в ЕОМ

конторський службовець

секретар-друкарка

програміст

Столяр будівельний

— робітник, фахівець, який
займається обробкою дерева і
виготовленням виробів із нього

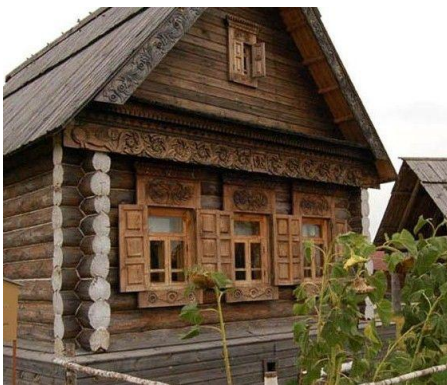
Історія професії

Існують ремесла, без яких важко уявити собі історичне буття народу – землероб, гончар, коваль. На Київській Русі споконвіку у пошані було столярне ремесло.

Професія столяр не втрачає своєї актуальності і в наш час. Будь-яке будівництво не може обійтися без умілих рук столяра чи тесляра, без їх кмітливості і професіоналізму.

Вже з давніх-давен існували різноманітні спеціальні пристрої для обробки деревини, якими користуються донині. Чи у змозі був творець пилки чи сокири передбачити наслідки свого винаходу, який можна вважати одним з найважливіших відкриттів людства. Розвиток господарства сприяв більш досконалих столярних інструментів і продуктивних верстатів. Технічний прогрес на цьому, звичайно, не зупиниться, і в майбутньому з'явиться більш потужне та продуктивніше обладнання, нові технології обробки деревини.

Столярне ремесло, як правило, було сімейним надбанням і передавалося від батьків до дітей протягом кількох поколінь. Для роботи столяри об'єднувались в артілі, що вели будівельні роботи від початку до кінця. Всю роботу артілі очолював староста – найбільш досвідчений і кваліфікований її член, який не тільки керував роботою, але й навіть частково виконував функції архітектора. Та з плином часу

життя вносило зміни в столярну справу. Наприклад, знайдений пергамент, де згадуються перші рамні з'єднання дерев'яних вікон, датується 800 р. до Різдва Христового. В цих сувоях вперше говориться про школу столярів і демонструються виконані від руки креслення інструментів, якими обробляли перші віконні рами. І лише з розвитком інших матеріалів, наприклад, металів і перш за все скла, виникло вікно в його сучасному розумінні. Так, наприклад, в середньовічних церквах і будинках аристократів були

популярними, як ознаки багатства, дерев'яні вікна з віпражами зі свинцевими з'єднаннями. У XIV-XV ст. у віконні рами, виготовлені столярами, вставляли слюду і риб'ячий пухир, а з XVI ст. у великих містах з'являлися скляні вікна. І лише індустріалізація XVIII і початку XIX століття, а також інтенсивне формування комунального будівництва, вплинуло на розвиток системи вікон, які, між іншим, зустрічаються і сьогодні. Технологічні зміни, індустріальне домобудівництво

зруйнувало звичні уявлення про столярне виробництво. Тепер більшість столярних виробів виготовляються в заводських умовах за допомогою відповідних механізмів і машин, а на будову надходять готові стінові панелі з встановленими віконними заскленними блоками. Водночас праця столяра безпосередньо на будівельному майданчику значно полегшилася завдяки використанню механізованого та електрифікованого інструменту.

Докорінно змінилося промислове виготовлення меблів. Тут застосовуються сучасні методи роботи, матеріали для оздоблення, прогресивні монтажні засоби, різноманітні фарби, лаки, клеєві розчини.

Характер роботи

Предметом праці столяра є деревина. Він займається обробкою деревини, виготовленням виробів з неї, при необхідності монтажем їх на будівельних об'єктах. Існують білодеревні (хвойні і м'які листяні види порід) і червонодеревні (тверді цінні види листяних порід дерев) роботи, у залежності від виду деревини. Столяр - багатопрофільна професія. Столяр виготовляє меблі (м'яку, корпусну, офісну), бере участь у будівництві: виготовленні і монтажі дверей і вікон, меблів, що вбудовуються, монтажі перегородок, врізанні замків, ручок, облицюванні стін дерев'яними панелями, а також виготовленні будь-яких виробів з дерева: вішалок, карнизів і інше.

Столяр у своїй роботі працює не тільки з деревом і з матеріалами, що замінюють дерево, з різними способами кріплення і монтажу виробу, металевими шурупами, скобами, цвяхами, клеями, матеріалами, необхідними для облицювання, обтягування, обробки дерев'яних виробів (плівками, лаками, фарбами, тканинами).

Умови роботи

Умови праці столяра можуть бути різноманітні в залежності від виду виконуваних робіт. Якщо столяр бере участь у виготовленні виробу, то, як правило, він працює в приміщенні - у майстерні чи в цеху. Робоче місце столяра - найчастіше верстат чи сучасні його модифікації. Столяр закріплює дерев'яні заготівлі, робить розмітку й обробку виробу по наявному кресленню. Способи обробки деревини: пиляння, обробка, збірка. Кожна з цих операцій може виконуватися як вручну і за допомогою традиційних інструментів (пилки, рубанка, фуганка, долота, свердла, стамески), так і на спеціальних верстатах (тоді в обов'язки столяра входить контроль за роботою верстата і якістю одержуваного виробу), у залежності від розмірів і специфіки виробництва. У випадку, якщо роботою столяра є монтаж

виробів, (вбудованих меблів, вікон, дверей і ін.), робочим місцем столяра є ті об'єкти, на яких виконується монтаж. Отже, весь необхідний для монтажу інструмент повинний бути в столяра із собою.

Мінусом професії є високий рівень шуму в приміщеннях, дерев'яна стружка і пил, сильні запахи обробних розчинів (лаки, віск, фарби, клеї й ін.), а також можливість одержання травми.

Ринок праці

Обробка деревини – одне з найперших ремесел, яке опанувала людина в XI-XII столітті. Важко перерахувати всі сфери застосування столярних виробів, але особливо велике їх значення в будівництві, де неможливо обійтись без дерев'яних вікон, дверей, підлоги тощо. Жодна будова не може обійтись без столяра будівельного.

Здобувши професію столяра будівельного, Ви будете знати не тільки основні види лісоматеріалів, породи, властивості та недоліки деревини, вміти користуватися електрифікованими інструментами, знати їх будову, а також зможете виготовляти будь-які столярні вироби (вікна, двері, меблі тощо).

Столяр будівельний 2 розряду згідно ДСПТО 7124.2 F45063-2006	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
основні властивості деревини; способи приготування столярного клею.	виконувати найпростіші столярні роботи.
Столяр будівельний 3 розряду згідно ДСПТО 7124.2 F45063-2006	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
основні породи та дефекти деревини; правила поводження з електроінструментом.	виконувати прості столярні роботи. Обробляти деревину електроінструментом і вручну. Виготовляти і встановлювати прості столярні вироби.

Освітня підготовка

Камінь-Каширське ВПУ здійснює підготовку столярів будівельних 2-3 розряду з терміном навчання – 1 рік. Створена належна база сприяє підготовці висококваліфікованих робітників, що можуть реалізувати себе у подальшому самостійному житті. Виробниче навчання проводиться у двох майстернях: ручної обробки деревини та механічної обробки деревини. На уроках теоретичного та виробничого учні освоюють знання та навички з професії, оволодівають роботою з новітніми технологіями.

Медичні обмеження

Професія столяра не рекомендується особам, які мають хронічні захворювання дихальних шляхів, шкіри, кистей рук, порушення рухових функцій, вегетативну дисфункцію, захворювання органів зору, хронічні захворювання внутрішніх органів.

Вимоги до індивідуально-психологічних особливостей

Столяр повинен мати добре розвинуте просторове мислення, щоб по кресленню представляти зовнішній вигляд виробу, етапи його обробки, види з'єднання тощо. Він повинен мати гарний зір, розвинутий окомір, добре розрізняти кольори. Це потрібно для вибору матеріалу, для виготовлення виробу (виключення можливості браку), контролю за точністю виконання і зборки виробу. Також потрібен гарний дотик, тому що робітнику доводиться визначати навімання рівність, гладкість деталей і їхніх елементів.

Для більш успішної діяльності необхідне знання математики, фізики, хімії, креслення. Жодна будова не може обійтися без столяра. У столярній справі приховані величезні можливості для раціоналізації та винахідництва.

Перспективи

Зараз, з поширенням індивідуального житлового будівництва різко виріс попит на оригінальні вироби. Праця столяра є творчою, відповідальною. Вона пов'язана також з промисловим виготовленням меблів.

Столяр будівельний» - одна з робітничих професій, яку постійно потребують підприємства України.

Столяри вимагаються на фабриках по виробництву меблів, вікон, дверей, будь-яких виробів з дерева, а також у відділах і на підприємствах, що здійснюють монтаж і ремонт дерев'яних виробів. Також професія столяра затребувана в будівництві, при зведенні і реконструкції будинків, а також в організаціях, що займаються

ремонтom квартир, будинків і офісів, для виготовлення й установки вікон, дверей, підвіконь, порогів, поруччя і для внутрішньої обробки приміщення (наприклад, прикраса стель, облицювання стін, плінтусів і т.д.). Професія столяра має застосування в машинобудуванні й інших областях, пов'язаних з розробкою і виготовленням техніки. Столяр працює й у модельному цеху, де він виготовляє зменшені макети майбутніх автомобілів чи іншої техніки з дерева.

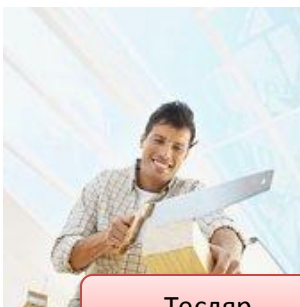
Перспективами росту є можливість підвищення розряду, складності доручених фахівцю робіт, підвищення заробітної плати. З робітника, що виконує окремі конкретні операції, починаючий столяр може вирости у фахівця, що планує етапи виготовлення виробу, що розробляє нові способи деревообробки. Можливий кар'єрний ріст: столяр - майстер - начальник групи чи цеху.

Висококваліфіковані столяри мають можливість у порядку міждержавного обміну робочою силою працевлаштуватися в районах інтенсивного будівництва за межами України (Росія, Чехія, Польща, Ізраїль).

Споріднені професії

Скляр

Тесляр

Різьбяр по дереву

Верстатник деревообробних верстатів

Штукатур

Штукатур – робітник, що наносить шар будівельної суміші на поверхню

Історія професії

Професія штукатур, як майже всі будівельні професії, є досить давньою. Археологічні дослідження одного з семи чудес світу – Єгипетських пірамід – виявили, що їх внутрішні стіни та стелі були оздоблені декоративною штукатуркою і мали унікальний багатокольоровий розпис.

Вже 5 тисяч років тому у будівництві широко застосовувалась гіпсова штукатурка. Саме слово «штукатурка», яке дало назву професії, походить від італійського „Stuccaturd”, тобто оздоблення, опорядження (від лат. – гіпс, вапно, алебастр). Це дало вченим підставу припускати, що винайшли штукатурку італійські будівельники. На жаль, до наших днів дійшло дуже мало документальних даних про цю професію, тому зараз неможливо встановити, якими методами користувалися і які інструменти застосовували штукатурки тисячоліття тому.

Ще за часів Відродження (Ренесансу, 14-16 ст.) будівельники поруч з такими традиційними матеріалами, як цегла, природний камінь, широко використовували будівельні розчини. Їх застосовували не лише для з'єднання цегли, а й у вигляді гладенької чи рельєфної штукатурки.

Перші приклади використання глиняної штукатурки – обмазки зустрічаються в житлах напівземляночного типу, характерних для степових районів древньої Русі. Для більшої охайності і краси поверхні глиняної штукатурки покривали різноманітними барвистими візерунками. У якості речовин – барвників використовували сажу, червону глину, крейду й інші найпростіші «земляні» фарби, а зв'язувальними речовинами для них служили жир, кістковий мозок, рослинна олія і пізніше вапно.

До кінця XI ст. коли Російська держава досягла zenіту своєї могутності й культурного розквіту, поряд із поліпшеними оздобленнями живописом, мозаїкою й облицюванням керамічними плитками, широко застосовували вапняну штукатурку. Зовнішнє оздоблення монументальних будинків у XIII-XV ст. істотно видозмінилося. Будівельники стали оштукатурювати зовнішні поверхні цегельних стін, оздоблюючи їх рустами, які створювали враження кам'яної кладки. Так з'явився один із найпростіших елементів декоративної штукатурки.

До речі, саме штукатурці живопис має завдячувати мистецтвом фрески – способу малювання, коли фарби наносили на вологу штукатурку. Техніка фрески була дуже поширена в іконографії, образи Старого та Нового Заповітів, портрети видатних діячів православної церкви виконані у техніці фрески на штукатурці

прикрашають і зараз багато церков і соборів України. Найвеличнішими з них є Софіївський собор, ансамблі Києво-Печерської лаври, Володимирський собор, Кирилівська та Андріївська церкви в Києві. Особливої майстерності ця техніка живопису досягла в Італії в епоху Відродження. Серед художників, що володіли нею, найбільш ушлюбленим є Леонардо да Вінчі, а його грандіозна за масштабами картина „Таємна вечеря” написана саме у техніці фрески.

Ідея використання штукатурки у якості основи для живопису виникла не випадково. В ті часи праця художника була дуже наближеною до змісту багатьох, у тому числі будівельних, ремісничих професій. Прекрасне та утилітарне завжди йшли і йдуть у житті поруч.

З роками багато чого змінилося в технології і методах штукатурних робіт, але незмінним залишається їхнє призначення: надавати окремим приміщенням і цілим будинкам естетичного вигляду. Адже штукатурка – оздоблювальний шар на поверхнях різноманітних конструкцій і елементів споруд - стін, перекриттів, колон, перегородок, що вирівнює ці поверхні або надає їм певної форми і фактури. Це від штукатурів залежить, щоб стіни і стелі були рівними, без западин і горбів, дверні і віконні відкоси дзеркально гладкими, архітектурні деталі геометрично чіткими. Це штукатурники готують будинок або споруду під остаточне оздоблення – фарбування та облицювання. І ніяка фарба або припустимо, шпалери не зможуть сховати брак, якщо він допущений штукатуром.

Характер роботи

Штукатур готує розчини для різних видів штукатурки, робить розмітку поверхні і готує її для обштукатурювання, наносить штукатурку вручну і механізованими інструментами, обробляє обштукатурену поверхню.

Умови роботи

Штукатури працюють як в приміщеннях, так і на відкритому повітрі. Можлива робота на висоті. Робота штукатурів має колективний характер, що вимагає від людини комунікабельності і відповідального відношення до здійснюваної діяльності.

Ринок праці

Потреба у робітниках цієї професії постійна: має тенденцію до зростання.

У переважній більшості регіонів України, за виключенням працевидливих, штукатурів без особливих ускладнень знаходить роботу у будівельних організаціях, на підприємствах та установах різних форм власності, наприклад у домобудівних

комбінатах, ремонтних і житлобудівних управліннях тощо. Таким чином, професія штукатур має сталий попит праці.

Штукатур 2 розряду згідно ДСПТО 7133.2 F45070-2006	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
види основних матеріалів, що застосовуються для виконання штукатурних робіт та виготовлення гіпсових плит для коробів вентиляції; найменування та призначення ручних інструментів та пристроїв; способи приготування розчинів, крім розчинів для штукатурки спеціального призначення та декоративних; способи підготування поверхонь під штукатурку.	виконувати найпростіші роботи під час обштукатурювання поверхонь та ремонту штукатурки.
Штукатур 3 розряду згідно ДСПТО 7133.2 F45070-2006	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
властивості основних матеріалів і готових сухих розчинних сумішей, що застосовуються для виконання штукатурних робіт, призначення та способи приготування розчинів із сухих сумішей; склад мастик для кріплення сухої штукатурки; способи улаштування вентиляційних коробів.	виконувати прості роботи під час обштукатурювання поверхонь та ремонту штукатурки.
Штукатур 4 розряду згідно ДСПТО 7133.2 F45070-2006	
<i>Повинен знати:</i>	<i>Повинен вміти:</i>
склад та способи приготування декоративних розчинів, розчинів для штукатурки спеціального призначення та бетонів для торкретування; види та властивості сповільнювачів та прискорювачів тужавлення; властивості розчинів з хімічними домішками (хлористі розчини, розчини з додаванням поташу, хлористого кальцію) та правила користування ними; способи виконання поліпшеної штукатурки; способи промаячування поверхонь; будову розчинонасосів, цемент-гармати та форсунок до них; будову затиральних машин; вимоги до якості штукатурних робіт; способи механізованого нанесення розчинів й торкретування поверхонь.	виконувати роботи середньої складності під час обштукатурювання поверхонь та ремонту штукатурки.

Освітня підготовка

Професія штукатур в училищі інтегрована з професіями маляр і муляр. Підготовка робітників за професією муляр, штукатур здійснюється на базі повної середньої освіти (термін навчання – 1 рік), професію штукатур, маляр учні здобувають 3 роки, і разом з робітничою професією отримують повну середню освіту. Для навчання груп штукатурів в училищі оснащено 3 майстерні, де створено всі умови для проведення уроків виробничого навчання, оволодіння учнями професійними знаннями, вміннями та навичками. Навчаючись в училищі, учні здобувають професію штукатур 2, 3, 4 розряду.

Медичні обмеження

Не рекомендується робота штукатуру людям, які мають такі захворювання:

- порушення функцій опорно-рухового апарату та координації рухів;
- хвороби легенів і шкіри;
- ревматичні захворювання суглобів;
- захворювання, що супроводжуються непритомністю.

Вимоги до індивідуально-психологічних особливостей

Професійно важливі якості штукатура:

- фізична витривалість;
- розвинена координація кісток рук;
- швидка реакція;
- хороший слух;
- хороший окомір;
- розвинений вестибулярний апарат;
- хороший зір з правильним кольоросприйманням.

Перспективи

Молоді штукатури, які закінчили професійно-технічні училища, як правило, озброєні ґрунтовними спеціальними теоретичними знаннями і мають розвинені професійні вміння і навички. Такий професійний багаж, підкріплений робітничим досвідом, дає можливість за 4-5 років досягти найвищого кваліфікаційного розряду. Робітникам, що отримали професію штукатура через індивідуальне учнівство на виробництві, як правило, на це потрібно значно більше часу.

Підвищені вимоги, що у сучасних умовах висувують роботодавці до кваліфікації та якості робочої сили стимулюють штукатурів до подальшого опанування професійними знаннями та навичками. Саме тому вони постійно підвищують свою професійну майстерність.

Підвищення кваліфікації та рівня знань щодо організації та технології виконання штукатурних робіт здійснюється також через систему вищої освіти. Так, після закінчення професійно-технічних училищ молоді штукатури можуть вступити у вищі навчальні заклади. Досвідчені штукатури мають можливість отримати спеціалізовану вищу освіту через вечірню та заочну форми навчання.

Професійна кар'єра штукатурів, які одержали спеціалізовану вищу освіту будівельника, продовжується у якості бригадирів, майстрів, прорабів, начальників дільниць, а для тих, хто має

схильність до вирішення масштабних організаційних завдань на більш відповідальних, керівних посадах.

З роками роботи штукатури здобувають певну спеціалізацію, пов'язану з найвищою якістю виконання окремих операцій. Фахівці такого рівня мають завжди бути предметом уваги ланкових і бригадирів, які при розподілі серед штукатурів ділянок роботи повинні керуватися саме індивідуальною професійною майстерністю окремого робітника.

Споріднені професії

Лицювальник-плиточник

Муляр

Маляр

Наше училище чекає на Вас!

44500, Волинська
область, м. Камінь-
Каширський, вул. Воля, 44

- веб-сайт: kamvpu.usoz.ua
- e-mail - kamvpu@mail.ru